

LUNDS UNIVERSITET
Språk- och litteraturcentrum

Sanna Skärlund
Magisteruppsats, 15 hp
Svenska – språklig inriktning
SVEY01, HT 2010

Nya medier, nya genrer?

Dagboksbloggen ur ett genreperspektiv

Handledare: Jan Svensson

Sammandrag

Idag sägs var tionde svensk internetanvändare skriva, eller någon gång ha skrivit, på en egen blogg. Bloggar har därmed kommit att bli en viktig del av många människors vardag. Vanligast bland bloggsorterna är utan tvekan de bloggar som handlar om den skrivande själv och hennes eller hans vardagsliv. Det är just sådana privata bloggar, i uppsatsen benämnda *dagboksbloggar*, som detta arbete handlar om. Har dagboksbloggen kommit att utvecklas till en egen genre på Internet? Och hur skiljer sig denna genre i så fall från andra textsorter, till exempel den personliga hemsidan eller den traditionella privata dagboken? Det är frågeställningar som uppsatsens syfte är att försöka besvara.

Med utgångspunkt i en genomgång av olika definitioner av genre samt textanalyser av tre dagboksbloggar diskuteras i uppsatsen dagboksbloggens genrestatus utifrån både inre kriterier (språkliga drag) och yttre kriterier (social praktik). Dessutom undersöks likheter och skillnader mellan dagboksbloggen och andra närliggande textsorter och förpackningsformat.

Dagboksbloggen visar sig innehålla drag från flera olika textsorter, bland annat fotoalbumet, det personliga brevet, chatt/SMS/e-post och reklam. De största likheterna uppvisar dock dagboksbloggen med den traditionella dagboken respektive den personliga hemsidan.

Ifråga om dagboksbloggens genrestatus framkommer i uppsatsen att det tycks rimligt att betrakta textsorten som en genre utifrån inre, textbaserade, kriterier. Att fastställa dagboksbloggens genrestatus utifrån yttre, kontextbaserade, definitioner förefaller däremot betydligt svårare. Hur sådana abstrakta definitioner på genretillhörighet utifrån social praktik ska appliceras på materialet visar sig nämligen vara långt ifrån självklart. Slutsatsen blir därför att det knappast går att ge något klart besked om huruvida dagboksbloggen ska ses som en genre eller inte utifrån yttre kriterier.

Nyckelord: blogg, dagbokslogg, vardagslogg, loggdagbok, genre, genreanalys, genreteori, textanalys

Innehåll

1 Inledning	1
1.1 Syfte och frågeställningar.....	2
1.2 Material	2
1.2.1 Teoretiskt bakgrundsmaterial	2
1.2.2 Primärmaterial.....	2
1.3 Metod	3
1.4 Tidigare forskning	3
2 Teoretiska utgångspunkter	5
2.1 Vad menas med begreppet <i>genre</i> ?	5
2.2 Vad är en blogg?	10
2.3 Varför bloggas det?	13
3 Textanalyser av tre dagboksbloggar	16
3.1 Textanalytisk metod	16
3.2 ”Emma Svensson”	18
3.2.1 Bloggens yttre form	18
3.2.2 Ideationell funktion	20
3.2.3 Interpersonell funktion	21
3.2.4 Textuell funktion	23
3.3 ”P-bloggen”	25
3.3.1 Bloggens yttre form	25
3.3.2 Ideationell funktion	27
3.3.3 Interpersonell funktion	29
3.3.4 Textuell funktion	29
3.4 ”Bigger-bloggen”	30
3.4.1 Bloggens yttre form	30
3.4.2 Ideationell funktion	32
3.4.3 Interpersonell funktion	33
3.4.4 Textuell funktion	34
3.5 Sammanfattning av de tre textanalyserna.....	35

4 Diskussion – dagboksbloggen ur ett genreperspektiv	38
4.1 Dagboksbloggens släktskap med andra textsorter	38
4.1.1 <i>Dagboken</i>	38
4.1.2 <i>Den personliga hemsidan</i>	40
4.1.3 <i>Övriga textsorter</i>	43
4.2 Dagboksbloggen utifrån Millers, Swales och Ledins genrekriterier	45
4.2.1 <i>Inre kriterier – språkliga drag</i>	45
4.2.2 <i>Yttre kriterier – social praktik</i>	48
5 Sammanfattning och avslutande reflektioner	54
Referenser	57
Primärmaterial	57
Källor	57
Litteratur	57

Bilder

Bild 1.	<i>Övre delen av bloggen "Emma Svensson"</i>	18
Bild 2.	<i>Övre delen av "P-bloggen"</i>	26
Bild 3.	<i>Inlägg från Twitter på "P-bloggen"</i>	27
Bild 4.	<i>Övre delen av "Bigger-bloggen"</i>	31

1 Inledning

I början av 2003 kunde man läsa i en notis i *Expressen* att ”blogging” var den senaste trenden på Internet (Sten 2003). Företeelsen sades då vara relativt okänd. Idag, snart åtta år senare, är dock bloggandet knappast något obekant fenomen för de flesta internetanvändare. I rapporten *Svenskarna och Internet 2009* framkommer att drygt var tionde svensk internetanvändare skriver, eller någon gång har skrivit, på en egen blogg, och att en tredjedel läser andras bloggar (Findahl 2009:32). Idag tycks det också närmast ha blivit ett måste för större företag och organisationer att tillhandahålla en blogg där hemsidesbesökare kan läsa om vad som händer inom verksamheten. En rundtur på välkända skånska hemsidor visar att så skilda yrkesgrupper som universitetsrektorerna, bibliotekarierna och journalister bloggar i sina yrkesroller.

Den allra största gruppen bloggare är dock privatpersoner. Två tredjedelar av alla bloggar sägs vara ”dagboksberättelser” vilka handlar om ”den skrivande själv och hans eller hennes vardagsliv” (Findahl 2009:33). Dagboken sägs också vara den snabbast växande bloggsorten sedan 2001 (Crystal 2006:242). Det är just den här sortens privata bloggar, hädanefter benämnda *dagboksbloggar*, som denna uppsats handlar om. Har dagboksbloggen kommit att utvecklas till en egen genre på Internet? Och hur skiljer sig denna genre i så fall från andra textsorter, till exempel den personliga hemsidan eller den traditionella privata dagboken? Det är frågeställningar som uppsatsen ska försöka besvara.

I de närmast följande avsnitten presenteras uppsatsens syfte, material, metod samt tidigare forskning. Därefter följer ett kapitel innehållande en teoretisk bakgrund uppdelad på tre delar. I den första belyses begreppet genre utifrån några av de teorier som idag framstår som mest tongivande inom svensk genreforskning. I den andra besvaras frågan om vad en blogg är och det ges en historisk bakgrund rörande bloggfenomenets utveckling. I den sista presenteras resultatet av ett tiotal undersökningar där bloggskribenter har intervjuats angående anledningarna till att de bloggar.

Efter denna teoretiska bakgrund följer själva undersökningen uppdelad på två kapitel. I kapitel tre återfinns textanalyser av tre dagboksbloggar. I kapitel fyra diskuteras dagboksbloggen som en möjlig genre utifrån den tidigare presenterade teoretiska bakgrunden och de genomförda textanalyserna. Här undersöks likheter och skillnader gentemot andra närliggande genrer och textsorter och ett försök att utreda dagboksbloggens genrestatus utifrån såväl inre

som yttre kriterier görs. Sist i uppsatsen återfinns ett sammanfattande kapitel där några avslutande reflektioner med anledning av uppsatsens ämne redovisas.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med detta arbete är att undersöka hur dagboksbloggen som fenomen kan förstås utifrån några nutida genreteorier. Kan dagboksbloggen tolkas som en egen genre, och vad är det i så fall som utmärker och särskiljer den från andra närliggande textsorter? En intressant delfråga i sammanhanget blir därmed också vilka andra slags texter dagboksbloggen delar släktskap med.

1.2 Material

Det material som används i uppsatsen kan delas upp i *teoretiskt bakgrundsmaterial* (de tre viktigaste verken för den diskussion av genrebegreppet som förs i uppsatsen) och *primärmaterial* (de tre undersökta bloggarna).

1.2.1 Teoretiskt bakgrundsmaterial

Utredningen av dagboksbloggens genrestatus utgår huvudsakligen från de definitioner av genre som föreslås av Carolyn R. Miller (1984), John Swales (1990) och Per Ledin (1996). Valet av de två första motiveras av att Millers och Swales teorier har varit tongivande inom genreforskning både internationellt och i Sverige. Att även Ledin väljs förklaras av att han är den forskare som i störst utsträckning har ägnat sig åt att diskutera genrebegreppet på svensk mark.

1.2.2 Primärmaterial

Uppsatsens empiriska material utgörs av tre bloggar vilka valdes ut slumpmässigt från *Bloggportalen.se*, en sida på Internet som fungerar som en katalog över svenska bloggar och på vilken närmare hundratusen sådana i nuläget finns registrerade.¹ Detta gjordes genom att den senast uppdaterade blogg som dök upp i listan över "Nypublicerade blogginlägg" vid besök på sidan vid tre olika tillfällen analyserades. Vid ett av tillfällena tillhörde det senast

¹ <<http://bloggportalen.aftonbladet.se/BlogPortal/view/Home>> [hämtad 2010-09-07 till 2010-10-06]

publicerade inlägget inte en blogg som handlade om bloggarens vardag, utan en blogg som diskuterade nyheter. Då undersöktes nästa blogg i listan över senast uppdaterade bloggar, och så vidare till dess att den studerade bloggen var en dagboksblogg.² Endast de inlägg och kommentarer som fanns på den valda bloggens huvudsida vid det ögonblick då den valdes ut närstuderades. Därmed har varken arkiverade inlägg längre tillbaka i tiden eller kommentarer som gjorts till de inlägg som fanns på den undersökta sidan efter det tillfälle då bloggen först besöktes tagits med i analysen.³ Sammanlagt innehåller de analyserade blogginläggen på de tre bloggarna 27 bilder och cirka 2000 ord, vilket motsvarar mellan fyra och fem A4-sidor text i uppsatsens format.

1.3 Metod

Utifrån en teoretisk genomgång av olika definitioner av genre samt textanalyser av tre olika dagboksbloggar diskuteras i uppsatsen dagboksbloggens genrestatus. De teoretiska utgångspunkterna presenteras i kapitel två nedan. En närmare beskrivning av hur textanalyserna har gått till återfinns i avsnittet ”Textanalytisk metod” i början av uppsatsens tredje kapitel, vilket är det kapitel där resultatet av de tre textanalyserna redovisas.

Eftersom undersökningen bygger på ett mycket begränsat material som studeras ingående måste metoden huvudsakligen sägas vara kvalitativ. Resultatet kan dock förhoppningsvis ses som giltigt även för dagboksbloggar generellt. I ett större perspektiv kan undersökningen dessutom peka på några av de möjligheter och svårigheter en genreanalys utifrån de presenterade teorierna för med sig, i synnerhet vad gäller nya textsorter vars genrestatus inte är given på förhand.

1.4 Tidigare forskning

Genre är ett begrepp som har diskuterats mycket inom språkvetenskaplig forskning de senaste åren. Att resonemang om genre appliceras på bloggar som fenomen tycks däremot inte särskilt vanligt förekommande. Två artiklar av amerikanska forskare vilka diskuterar bloggar

² Även en blogg vilken huvudsakligen handlade om författarens graviditet valdes bort vid detta tillfälle, liksom en blogg som diskuterade kändisar och en blogg som sade sig handla om domäner och webbmarknadsföring.

³ Rent praktiskt gick detta till så att bloggans huvudsida sparades ned som en fil i den form den var i det ögonblick den först besöktes. Detta var nödvändigt eftersom en del av bloggskribenterna gjorde flera inlägg per dag och det också redan efter en kort stund kunde dyka upp kommentarer från människor som läst det nyss publicerade inlägget.

utifrån ett genreperspektiv har dock varit till viss nytta i arbetet med uppsatsen (Miller & Shepherd 2004, Herring m.fl. 2004). Problemet med dessa två artiklar är att de inte diskuterar dagboksbloggar specifikt, och inte heller är skrivna av språkvetare. Författarna har därmed ett något annorlunda perspektiv än det som presenteras i denna uppsats.

Av betydligt större vikt för uppsatsens utformning har Anna-Malin Karlssons (1999-2002) arbeten om den personliga hemsidan varit. I dessa diskuteras bland annat hemsidans genre-tillhörighet och det har funnits många paralleller till frågeställningen om dagboksbloggarnas genrestatus. Även Anna Gustafssons (2004) artikel om nätdagböcker på LunarStorm har varit en viktig utgångspunkt i diskussionen om dagboksbloggen som en möjlig genre.

Ifråga om bloggar och bloggskribenter generellt fanns vid uppsatsens tillkomst tyvärr mycket lite publicerad svensk forskning. Som uppsatsämne inom samhällsvetenskapliga discipliner tycks ämnet dock desto mer populärt. Sådana uppsatser på kandidat- och magisternivå har varit betydelsefulla i arbetet med uppsatsen i ett försök att klargöra vad det är som motiverar bloggare att blogga.

2 Teoretiska utgångspunkter

I det följande presenteras de teoretiska utgångspunkter som ligger till grund för uppsatsens undersökning utifrån tre frågor: *Vad menas med begreppet genre? Vad är en blogg? och Varför bloggas det?*

2.1 Vad menas med begreppet *genre*?

I stället för att tala om en sammanhållen *genreteori*, i singular, borde man nog tala om olika *genreteorier*, i plural, för detta forskningsfält är både stort och diversifierat. En genomgång som den nedan kan därmed bara göra anspråk på att skrapa lite på ytan av forskningsområdet, och har inga som helst ambitioner att vara heltäckande. För grundligare genomgångar hänvisas till t.ex. Ledin (1996, 1999) eller Henrik Rahm (2001).

Vad man väljer att definiera som en genre, och på vilket sätt olika genrer ska avgränsas från varandra, beror förstås till stor del på hur man väljer att tolka själva genrebegreppet. Forskare har uppfattat genre på olika sätt, och därmed har också forskningen om genrer sett olika ut inom olika discipliner och på olika håll i världen. Inom det språkvetenskapliga fältet kan den tydligaste skiljelinjen sägas vara den mellan forskning som ser genre som någonting som kan definieras utifrån ett antal språkliga kriterier och forskning som tolkar genre som någonting som bör fastställas utifrån en undersökning av social praktik. Jan Svensson (2005:67) beskriver uppdelningen som den mellan genredefinitioner som utgår ifrån språk-interna drag och definitioner som utgår ifrån sociologiska drag. I den fortsatta genomgången är det huvudsakligen denna skiljelinje jag kommer att uppehålla mig vid.

En paradox som kan sägas genomsyra hela forskningsfältet är att även om forskare säger sig vilja undersöka vad som konstituerar en viss genre, och hur en viss genre är uppbyggd, har man vanligen redan på förhand en bestämd idé om vilken genre det är som ska studeras och vilka i denna ingående texter som ska analyseras (jfr. Karlsson 2002a:59). Genren är så att säga redan given, och de texter som undersöks förväntas ha vissa likheter sinsemellan vilka gör att de kan räknas till denna genre. Svensson (2005:67) menar att sådan forskning snarare än en regelrätt genreanalys bör beskrivas som en ”karakterisering av etiketterade texttyper”. Utgångspunkten i redan kända texttyper är antagligen svår att komma ifrån i en genrestudie eftersom materialet av naturliga skäl inte kan utgöras av samhällets hela samlade textproduk-

tion, utan alltid måste begränsas på något sätt. Karlsson (2002a:59) påpekar att om man inte redan på förhand har en välgrundad hypotes om vilken genre det rör sig om, t.ex. utifrån språkbrukarnas namngivning av genren, är det förmodligen mycket svårt att identifiera genrer i ett historiskt material eller i kulturellt avlägsna verksamheter.

Två olika forskningsinriktningar som brukar nämnas när genre kommer på tal är Sydneyskolan och den så kallade nyretoriska inriktningen. Den nyretoriska inriktningen, vilken är den som på senare år fått störst genomslag inom svensk genreforskning, kommer jag att återkomma till efter en kortfattad utläggning om Sydneyskolans genreförståelse.

Sydneyskolan utvecklades i Australien med ett tydligt pedagogiskt och emancipatoriskt syfte. Inom denna forskningsinriktning är det huvudsakliga målet att få australiensiska skolelever, i synnerhet elever med ett annat förstaspråk än engelska, att lära sig hur olika genrer är uppbyggda för att så småningom själva kunna skriva och förstå genrespecifika texter i yrkeslivet. Det handlar alltså om att få eleverna att tillägna sig genrekompetens. Enligt Per Holmberg (2008) arbetar Sydneyskolan framförallt med att ringa in ett antal grundläggande textaktiviteter, t.ex. beskrivning, berättelse, ställningstagande och instruktion.⁴ Holmberg framhåller att Sydneyskolans genrebegrepp därmed på flera sätt skiljer sig från det etablerade i Sverige. En textaktivitet kan nämligen återkomma i många olika texter, medan det man i Sverige brukar benämna en genre (t.ex. reportage, insändare, debattartikel, recept och polisrapport) enligt Holmberg typiskt är bundet till en viss social situation. En textaktivitet återfinns också vanligen i en del av en text, medan en genre betecknar en hel text. Dessutom har en textaktivitet en fastare form än en genre, vars struktur det enligt Holmberg sällan är lika lätt att generalisera om. Karlsson (2000:15) förklarar att genre i Sydneyskolans perspektiv blir någonting väldefinierat och förutsägbart eftersom genresynen genererar exakta genrebeskrivningar. Just därför blir också genrebegreppet inom denna inriktning enligt henne ganska statistiskt och formalistiskt.

I uppsatsen är det inte Sydneyskolans genrebegrepp, där genre alltså närmast verkar motsvara textaktivitet, som kommer att användas. Jag lämnar därmed denna inriktning för att i den fortsatta redogörelsen koncentrera mig på den genreforskning som har fått störst genomslag i Sverige.

⁴ Inom svensk textforskning tycks det råda viss begreppsförvirring när det gäller hur sådana grundläggande språkliga uttrycksformer ska benämnas. Lennart Hellspong & Per Ledin (1997) använder sig t.ex. av begreppet *framställningsform* istället för *textaktivitet*. Även *texttyp* och *sekvensprototyp* används ibland för att beteckna samma sak, nämligen vad Hellspong & Ledin (1997:21) karakteriserar som "huvudstrategier i människans sätt att reagera språkligt på sin omvärld". I det följande används ordet *textaktivitet* eftersom det är det begrepp Holmberg själv använder.

Förutom inom den nyss nämnda Sydneyskolan är en tydlig rörelse inom språkvetenskaplig genreforskning att fokus har förflyttats från texten till kontexten. Genre ses inte längre som någonting som går att avläsa enbart genom att undersöka en text, t.ex. genom att karakterisera ett antal återkommande textdrag. Istället betonas det att det är text-externa sociala förhållanden som konstituerar en genre (Ledin 1996:30, 1999:27). Genrer ses därmed som kulturbundna och föränderliga, präglade av dynamik, variation och förändring (Ledin 1996:8-10). Per Ledin & Staffan Selander (2003:107f) förklarar att "[g]enrebegreppet har historiserats och relativiserats, så att det i stor utsträckning blivit en [sic] kontextuellt begrepp, faktiskt i sådan utsträckning att det ibland blivit svårt att se skillnad på genre och kontext". Genre-etiketter sägs av dessa två forskare vara någonting som formar våra förväntningar inför mötet med texten. Mycket av förståelsen av en text ger sig helt enkelt av sig själv när vi uppfattar en text som tillhörande en viss genre (jfr. Chandler 1997:8).

Denna rörelse mot en mer kontextuellt förankrad genresyn är tydlig inom den nyretoriska forskningen. Inriktningen spåras vanligen tillbaka till språkvetaren och retorikern Carolyn R. Millers artikel "Genre as social action" (1984), i vilken författaren beskriver genrer som "typified rhetorical actions based in recurrent situations" (s. 159). Miller förstår alltså genrer som typifierade retoriska handlingar vilka uppträder i återkommande situationer. Hon menar att en rimlig genredefinition inte kan utgå från det undersökta materialets form eller innehåll, utan måste bygga på vilken handling det används för att åstadkomma (s. 151).⁵ Med ett sådant sätt att se på genrer blir dessa en del av de sociala handlingar vi människor utför snarare än en uppsättning typiska textdrag (Ledin 1996:16f). Britt-Louise Gunnarsson (1989:10) förklarar att med Millers syn på genre blir syftet med språkhandlingarna, men också relationen mellan sändare och mottagare, avgörande för hur språkliga konventioner utvecklas inom ett visst område. Ett fackområde som t.ex. det medicinska fungerar enligt Gunnarsson som en specifik språkgemenskap. Detta får till följd att texter som produceras inom språkgemenskapen anpassas efter de inom denna gällande konventionerna. Karlsson (2002a:52) beskriver Millers genresyn på så vis att denna utgår från det faktum att sociala processer återkommer gång på gång, vilket gör att vi med tiden känner igen dem som olika kategorier och skapar mönster för hur vi ska handla och uttrycka oss i olika situationer. Millers genrebegrepp sägs därmed betona att genre är en process och inte en produkt.

Med en definition som Millers, där genre ses som en upprepad social handling, blir det fullt begripligt att genrer utvecklas, förändras, uppstår och dör i takt med att språkbrukarna

⁵ "[A] rhetorically sound definition of genre must be centered not on the substance or form of discourse but on the action it is used to accomplish" (s. 151).

har behov av att utföra nya handlingar, eller av att utföra samma handling på ett nytt sätt. Detta är någonting som har varit betydligt svårare att förklara utifrån en mer traditionell och statisk genresyn där genrer setts som uppbyggda av vissa textuella drag.

Förutom Miller är ett av de oftast citerade namnen i genomgångar av genrebegreppet John Swales. Swales (1990:58) kan sägas bygga vidare på Millers tankar om genre som en återkommande social handling eftersom han menar att en genre består av "a class of communicative events, the members of which share some set of communicative purposes". För Swales uppstår alltså texters genretillhörighet genom att de ses som en del av en grupp kommunikationsprocesser med en gemensam uppsättning mål. Genre fungerar då som ett redskap vilket gör det möjligt att uppnå dessa mål (s. 46). Swales menar också att de texter som utgör en genre kan vara mer eller mindre prototypiska för genren, och att det inom en genre finns vissa begränsningar i texternas innehåll, placering och form vilket gör att de liknar varandra i varierande grad vad gäller struktur, stil, innehåll och tänkt publik (s. 49-54, 58). Slutligen anser Swales att man kan lära sig mycket om hur diskursgemenskaper ser på genrer genom att undersöka vilka begrepp som används inom gruppen för att beskriva dessa genrer (s. 54ff).

På svensk mark har både Miller och Swales haft inflytande på forskningen. Gunnarsson (1989) och Karlsson (1999-2000, 2002b) diskuterar till exempel Millers genrebegrepp i sina undersökningar, och både Ledin (1996) och Rahm (2001, 2004) förefaller inspirerade av Swales då de delvis definierar genrer utifrån hans begrepp "kommunikativa mål" och "prototypföreställningar". Ledin (1996:29-34) avgränsar genrebegreppet utifrån fyra påståenden där de tre första inte ligger långt ifrån Swales definitioner ovan:

1. *En genre kopplar texter till en återkommande social process där människor samhandlar genom texter.*
2. *En genre innefattar prototypföreställningar om textutformningen.*
3. *En genre är normalt namngiven och på så sätt språkligt och socialt kodifierad.*
4. *En genre är en tradition som tas i bruk i en situation, varför den förändras över tid.*

Ledin menar att det är uppenbart att genrer "innefattar språkliga och textuella konventioner" och delvis kan ses som normativa (s. 33). Vidare förklarar han att moderna genreanalyser vill frilägga språkbrukarnas perspektiv, spegla deras sociala och kommunikativa verklighet, och visa hur texter tas i bruk av särskilda grupper i specifika syften (s. 35).⁶ Som språkbrukare

⁶ Jfr. Miller (1984:155): "The classification I am advocating is, in effect, ethnomethodological: it seeks to explicate the knowledge that practice creates."

använder vi oss dock enligt honom ofta av olika och delvis motstridiga kriterier för att dela in texter i olika grupper.

I en annan artikel av Ledin (1997:72) sägs begreppet genre, med en definition som ser ut som en sammanfattning av de tre första kriterierna ovan, stå för "texter som används för bestämda syften inom en bestämd social aktivitet, som är uppbyggda efter ett typiskt mönster och som är namngivna". I en senare rapport av Ledin (1999:24) påpekas att det typiska för moderna genreteorier är att de både lyfter fram textens yttre och inre villkor, dvs. både undersöker textens "sociala inramning" och "olika typer av övergripande textmönster". Trenden sägs dock gå mot att huvudsakligen "se de yttre, pragmatiska villkoren som genrekonstituerande" (s. 27).

Trots att de yttre villkoren enligt Ledin blir allt viktigare använder han sig alltså i sina genredefinitioner som vi nyss såg av både yttre kriterier ("återkommande social process"; "tas i bruk av särskilda grupper i specifika syften"; "används för bestämda syften inom en bestämd social aktivitet") och inre kriterier ("prototypföreställningar om textutformningen"; "innefattar språkliga och textuella konventioner"; "uppbyggda efter ett typiskt mönster"). Detta anser jag väl speglar den spänning som råder mellan en mer textbaserad och en mer kontextbaserad genresyn. Att inte heller Swales (1990) är beredd att helt lägga de textuella kriterierna åt sidan syns ju också i hans påpekande att texter inom samma genre liknar varandra i varierande grad vad gäller faktorer som struktur, stil och innehåll.

Liksom Swales och Ledin betonar Rahm (2001:76) att det är viktigt att ta hänsyn till de genrebeteckningar som används av språkbrukare som själva har god kännedom om den genre som ska studeras. Han anser det sannolikt att en grupp texter ses som en genre när de "uppnått en viss grad av konventionalisering och mönsterlikhet" (s. 88). I en undersökning av annonser menar Rahm (2004:340) dock att en grupp texter kan ses som en genre även om de uppvisar stora skillnader sinsemellan. Han hänvisar här till annonsernas gemensamma syfte, att påverka läsaren att göra någonting, som han ser som det förenande drag vilket gör att annonserna, trots den stora variationen dem emellan, alla tillhör samma genre. Också Ledin (1999:24) framhåller att enskilda texter inom en genre kan variera avsevärt i textutformningen, både när det gäller texter från samma tid och texter från olika tidsperioder.

Ett viktigt påpekande Ledin (1997:83) gör är att det rimligaste kanske är att se begreppet genre som en idealtyp snarare än någonting som alla texter entydigt kan klassificeras efter. Detta eftersom genreblandningar enligt Ledin är vanliga. Också i Ledins genreöversikt (1996:35) nämns att texter kan innehålla inslag av flera olika genrer och språkliga konventioner.

Att sammanblandningar av olika stildrag och diskurser snarare är regel än undantag är en genomgående tanke även hos en av den kritiska diskursanalysens främsta företrädare: Norman Fairclough. Fairclough (1995:33) menar att genrer sällan förekommer i ren form utan att det mediala utbudet präglas av intertextualitet: "It should be recognized that texts are commonly hybrid intertextually with mixtures of genres and discourses."

I uppsatsen är det främst utifrån Millers och Swales ovan nämnda genredefinitioner samt Ledins påståenden om genre i fyra punkter som genrebegreppet kommer att diskuteras, både i förhållande till dagboksbloggar generellt och de tre undersökta dagboksloggarna specifikt.

2.2 Vad är en blogg?

I *Bloggtider* (2005:9) definieras bloggen av Lars Våge som "en ofta uppdaterad webbplats vars startsida karakteriseras av förekomsten av ett antal daterade texter arrangerade i omvänd kronologisk ordning så att det senast skrivna kommer överst". Förutom daterade texter sägs bloggar också kunna innehålla bilder, ljudfiler och videofiler.

Liknande definitioner ges på många andra håll (se t.ex. Rettberg 2008:19, Herring m.fl. 2004:1). *Nationalencyklopedin* beskriver dock bloggen något snävare som en "personlig och öppen dagbok eller logg på webben" vilken typiskt består av "personligt hållna iakttagelser och synpunkter på dagsaktuella händelser".⁷ Denna beskrivning av bloggen som i första hand *personlig* stämmer visserligen väl in på de dagboksbloggar som kommer att undersökas i uppsatsen, men kan tyckas missvisande för bloggvärlden som helhet eftersom det idag finns många bloggar som drivs av företag och organisationer i olika syften, inte minst av vinstintressen.

Den sorts webbsidor som brukar räknas som ursprunget till bloggarna sägs ha dykt upp redan under början av 1990-talet. Internetanvändare skapade då hemsidor där länkar med adresser till nygjorda sidor på nätet fanns publicerade, eventuellt med kommentarer (Våge 2005:10). Sådana länksidor skapades delvis för att underlätta för andra användare att hitta bra sidor på Internet eftersom det på den tiden inte fanns sökmaskiner tillgängliga på samma sätt som idag (Miller & Shepherd 2004). Även dagböcker på webben fanns enligt Våge (2005:10) tidigt och var väl etablerade redan i mitten av 1990-talet.

År 1997 myntades ordet *weblog* för att beskriva den här sortens sidor med länkar. Benämningen kommer av sidans syfte att vara en loggbok över det egna surfandet, och att

⁷ *Nationalencyklopedin*, sökning på "blogg" på <<http://www.ne.se>> [hämtad 2010-09-06]

genom detta peka ut intressanta hemsidor för andra internetanvändare. Ett par år senare blev ordet weblog av en användare omformulerat som ”wee-blog”, och strax därefter förkortades uttrycket till *blog* (Våge 2005:12, Herring m.fl. 2004:1). I samma veva skapades de första blogg-tjänsterna där vem som helst, utan förkunskaper i programmering, kunde skapa sin egen blogg (Våge 2005:13f, Stone 2004:38, Herring m.fl. 2004:1). I och med detta satte bloggandet igång på allvar. Särskilt stort genomslag sägs bloggandet ha fått i och med omständigheter som terrorattacken den 11:e september 2001, ockupationen av Irak 2003 och tsunamikatastrofen i december 2004, händelser då traditionella medier inte hann med eller inte hade möjlighet eller intresse av att rapportera om det som skedde lika snabbt och effektivt som människor på plats (Våge 2005:16-22, Stone 2004:39, Crystal 2006:241).

I Sverige visar en sökning i tidningstextdatabasen *PressText* att ordet *blogg* först dök upp i de stora dagstidningarna runt år 2003-2004.⁸ Erik Stattin (2005:76) uppskattar att det våren 2005 fanns ungefär tusen aktiva svenska bloggar. Att bloggandet har vuxit snabbt i omfång sedan dess kan knappast ha gått någon förbi. I *Nationalencyklopedins* artikel om bloggar nämns en studie som säger att det år 2008 fanns närmare 190 miljoner människor världen över som någon gång hade startat en blogg. I rapporten *Svenskarna och Internet 2009* antas totalt ungefär 400 000 människor i Sverige skriva på en egen blogg (Findahl 2009:31ff). I studien framkommer att drygt var tionde svensk internetanvändare skriver, eller någon gång har skrivit, på en egen blogg, och att en tredjedel läser andras bloggar. Bloggandet sägs dock vara mycket ojämnt fördelat. I åldrarna 16-25 år är det hela 20 % som skriver eller har skrivit på en egen blogg, och om man bara räknar kvinnorna i denna ålder blir andelen nästan det dubbla, dvs. mer än en tredjedel av kvinnorna i denna ålder har bloggat.

David Crystal (2006:242) påpekar att den snabbast växande blogg-genren sedan 2001 är dagboken, där bloggaren återberättar händelser ur sin vardag. Också i undersökningen *Svenskarna och Internet 2009* rapporteras de vanligaste bloggarna vara ”dagboksberättelser” som handlar om ”den skrivande själv och hans eller hennes vardagsliv”, och i vilka det kan ingå ”barn, djur, resor, mode och kläder” (Findahl 2009:33). Två tredjedelar av alla bloggar är enligt undersökningen av detta slag.

Utvecklingen av bloggen som en lista med länkar till dagens bloggar ser ut att kunna beskrivas som att bloggandet gått från att vara en syssla vilken huvudsakligen teknikintresse-

⁸ Antal träffar vid en sökning på ordet *blogg* i ”alla källor” i pressarkivet *PressText*, <<http://www.presstext.se>>:

År	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Antal träffar	-	1	28	287	626	1277	1606	2418

rade män ägnade sig åt till att bli någonting som framförallt unga, modeintresserade kvinnor håller på med. Det är i alla fall intrycket man får om man studerar den undersökning av 203 (huvudsakligen amerikanska) bloggar Susan Herring m.fl. gjorde 2004 och den utveckling man kan se i undersökningen *BloggSverige*, vilken genomförts 2005, 2006, 2008, 2009 och 2010, och där mellan 600 och 2251 personers enkätsvar har analyserats.

Herring m.fl. (2004) konstaterade att majoriteten av de bloggar de undersökte var skrivna av män. Tonåringar som bloggade var dock oftare kvinnor. Dessa grupper verkade i studien också ha delvis olika sätt att blogga på. Även om både män och kvinnor kunde använda bloggen som en dagbok gjorde kvinnor och tonåringar det i större utsträckning. De bloggar som inte innehöll dagboksanteckningar, utan istället bestod av länkar till andra sidor på nätet eller information om ett specifikt ämne, var i denna undersökning däremot nästan uteslutande skrivna av män.

Också i den första *BloggSverige*-undersökningen, vilken genomfördes år 2005, var den genomsnittlige bloggaren och bloggläsaren en man och dessutom i åldern 26-30 år (Kullin 2005). Redan året efter hade dock kvinnorna gått om och var i knapp majoritet, både när det gällde bloggande och bloggläsande (Kullin 2006). År 2010 var hela 85 % av bloggskribenterna och bloggläsarna kvinnor, de flesta i åldrarna 16-25 år (Kullin 2010).

Att det skett en förändring av vilka som använder sig av bloggar syns också i vilka ämnen de tillfrågade tycker det är intressantast att läsa om. År 2005 var den vanligaste anledningen att läsa bloggar att få fler synvinklar på nyheter (Kullin 2005). Året efter var det populäraste ämnet ”vardagsbetraktelser” men inte långt därefter kom ”politik och samhälle”, ”journalistik och media” och ”IT och bloggande” (Kullin 2006). Fem år senare är ”mode och design” med nästan tio procentenheters marginal det populäraste ämnet bland bloggläsarna (Kullin 2010). ”Vardagsbetraktelser” kommer på andra plats och de tidigare nämnda kategorierna ligger långt efter båda dessa ämnen. Den vanligaste anledningen till att läsa bloggar sägs nu vara att bli underhållen, följt av att få läsa vanliga människors åsikter, hålla kontakt med kompisar, att det är mer personligt än andra medier och att man vill hålla koll på de senaste trenderna.

Utvecklingen skulle alltså kunna beskrivas som att bloggen gått från att vara en lista med länkar till andra sidor på nätet till att diskutera ämnen som nyheter, politik, journalistik och IT, för att sedan i allt större utsträckning innehålla unga kvinnors dagboksanteckningar och modebilder.

Dagboksbloggen, med dess många bilder och personliga tilltal, stämmer väl in på den utveckling som brukar benämnas den ökade visualiseringen och intimiseringen av media (se t.ex. Fairclough 1995, Josephson 2004). Fairclough (1995:11) menar att sammansmältningen

av det privata och det offentliga är någonting som särskilt utmärker vår tid. Detta kan dagboksbloggar förstås ses som ett tydligt exempel på. De privata upplevelserna blir genom bloggen offentliga och tillgängliga för vem som helst att läsa. Sannolikt är det dock framförallt familj, vänner och eventuellt andra bloggare som läser majoriteten av dagboksbloggarna. Moritz Gombert (2009) pekar i en magisteruppsats på att många av de bloggare han intervjuade skrev för läsare de redan kände, och att majoriteten också sa att de föredrog att skriva för läsare de hade en relation till.

Det är värt att påpeka att det som är speciellt för bloggar och Internet i stort är att produktion, publicering och möjlig konsumtion av texter och bilder är nästan simultana processer. Bloggaren skriver ett inlägg och publicerar det på webben så snart det är färdigskrivet, för andra att läsa och eventuellt kommentera i samma ögonblick bloggaren har lämnat det ifrån sig. Ledin (1999:37) definierar texter som någonting som har finalitet, ”dvs. utgör en avgränsad helhet som fyller en kommunikativ funktion”. Bloggar kan i viss mån sägas ifrågasätta denna tanke, dels eftersom inlägg på bloggen ofta innehåller länkar till andra bloggar och sidor på Internet, och dels eftersom de vanligen har plats för en funktion som gör att läsare kan kommentera inlägget. Då kommentarer normalt kan göras även till blogginlägg längre tillbaka i tiden är dessa inlägg egentligen aldrig helt och hållet färdigskrivna – läsare kan fortsätta att diskutera inläggen långt efter publicering. Texter på bloggen kan därmed både sägas vara avslutade och samtidigt hela tiden öppna för en fortsättning.⁹

2.3 Varför bloggas det?

När människor som driver bloggar intervjuas framkommer det att det privata bloggandet kan fylla flera olika funktioner, både för den enskilde bloggaren och för olika bloggare. Huvudsakligen är det åtta olika motiv till varför man bloggar, vilka delvis går in i varandra, som nämns i de undersökningar (kandidat- och magisteruppsatser) jag har gått igenom:

1. Som ett sätt att skapa eller hitta nya gemenskaper och vänner, och därmed få ett utökat socialt nätverk (Pihl 2010, Svensson Blomst 2007, Gombert 2009).
2. För att dokumentera sitt liv, dvs. en arkiverande funktion (Pihl 2010, Dahlgren & Engström 2007, Gombert 2009).

⁹ Jfr. Andreas Widoffs (2009) diskussion av texterna på den fria encyklopedin *Wikipedia* utifrån begreppet ”variabel text”.

3. Som ett identitetsskapande och identitetsutvecklande verktyg (Pihl 2010, Larsson & Stafström 2009, Gombert 2009).
4. För att sprida information om sig själv till släkt och vänner (Larsson och Stafström 2009).
5. För att få uttrycka sin personlighet genom att ventilera sina tankar och åsikter (Pihl 2010, Dahlgren & Engström 2007, Svensson Blomst 2007, Larsson & Stafström 2009).
6. I ett underhållande syfte, antingen för att man vill roa läsarna eller för att man själv tycker att det är roligt eller avkopplande att blogga (Dahlgren & Engström 2007, Svensson Blomst 2007, Larsson & Stafström 2009, Elm 2008, Gombert 2009).
7. Som ett sätt att få bekräftelse (Svensson Blomst 2007).
8. För att skriva av sig tankar och känslor, dvs. i en terapeutisk funktion, för att bloggaren vill få perspektiv på sig själv och sitt eget liv (Pihl 2010, Dahlgren & Engström 2007, Svensson Blomst 2007, Larsson & Stafström 2009, Elm 2008, Gombert 2009).

Det sistnämnda verkar vara det allra vanligaste motivet. Agnes Larsson & Sara Stafström (2009) skriver i en kandidatuppsats att de bloggare de intervjuat främst skrev för sin egen skull och att de inte alls mötte den efterfrågan på fler läsare eller mer feedback som de hade förväntat sig. Också de bloggare Jenny Chiem (2007) intervjuade för sin uppsats verkade i högre grad använda bloggen för att skriva av sig än för att få bekräftelse. Samtidigt är det förstås troligt att informanterna inte gärna vill uppge motivet att få bekräftelse, även om det medvetet eller omedvetet är en av anledningarna till att man bloggar.

I undersökningen *BloggSverige 5*, genomförd 2010, där 2251 personers enkätsvar analyserades, var det framförallt för att bloggaren gillade att skriva som hon eller han bloggade (Kullin 2010). Detta sägs också ha varit den vanligaste anledningen till att blogga under alla de fem år undersökningen genomförts. Viljan att uttrycka sig och möjligheten att genom bloggen hålla kontakten med gamla och nya vänner är enligt denna undersökning de viktigaste anledningarna till att man först börjar blogga.

Också Gustafsson (2004:179) ser det terapeutiska och det kommunikativa syftet som vanliga drivkrafter för skribenterna bakom de dagböcker på LunarStorm hon har studerat. Andra viktiga anledningar till att skriva nätdagbok är enligt henne att få vara med i gemenskapen och på så sätt få fler kontakter och att dagboksskrivandet fungerar identitetsskapande: det blir en plats för självreflektion och självrepresentation (s.193f). Hon nämner alltså flera av de motiv som framkommit i uppsatserna ovan.

Liknande resultat rapporteras av amerikanska forskare. Bonnie A. Nardi m.fl. (2004) fann att de bloggare de intervjuade använde sig av bloggandet för att dokumentera sina liv, uttrycka sina åsikter, få utlopp för tankar och känslor, skapa en plats och en publik att pröva sitt skrivande på, eller för att skapa ett gemensamt forum för en grupp människor, t.ex. i skol-sammanhang.

3 Textanalyser av tre dagboksbloggar

I detta kapitel återfinns textanalyser av tre dagboksbloggar. Kapitlet inleds med ett avsnitt där metoden för de genomförda analyserna preciseras. Därefter följer själva analyserna av de tre undersökta bloggarna. Sist i kapitlet återfinns ett avsnitt där resultatet av analysen sammanfattas.

3.1 Textanalytisk metod

Textanalyserna av bloggarna är strukturerade utifrån de tre funktioner som den brittiske lingvisten Michael Halliday menar alltid finns med i varje språkligt yttrande: den ideationella funktionen, den interpersonella funktionen och den textuella funktionen. Per Holmberg & Anna-Malin Karlsson (2006:18) beskriver dessa funktioners betydelser i Hallidays systemisk-funktionella grammatik på så vis att vi genom den ideationella funktionen beskriver våra erfarenheter av världen, genom den interpersonella funktionen söker och upprätthåller kontakt med andra, och genom den textuella funktionen ordnar den information vi förmedlar.

Analyserna har huvudsakligen genomförts med hjälp av de analysredskap som tas upp av Lennart Hellspong & Per Ledin i *Vägar genom texten* (1997). Även Holmberg & Karlssons bok *Grammatik med betydelse* (2006), vilken utgör en introduktion till Hallidays systemisk-funktionella grammatik, har dock till viss del fungerat som en utgångspunkt i analysarbetet. Holmberg & Karlsson går in djupare på vissa av de grammatiska undersökningsmetoderna, men nämner tyvärr bara några sådana på varje funktionell nivå. Hellspong & Ledin är å andra sidan inte alltid lika djupgående i sina resonemang, men har en bredd i sina analysmetoder som Holmberg & Karlsson saknar. På så sätt tycker jag att de två böckerna kompletterar varandra väl. I de fall där terminologi och indelning skiljer sig åt mellan de två författarparen har jag valt att följa Holmberg & Karlsson eftersom de, till skillnad från Hellspong & Ledin, uttalat utgår ifrån Hallidays begreppsapparat.

Holmberg & Karlssons introduktionsbok är upplagd efter de tre funktionella nivåer som nämndes ovan. Hellspong & Ledin använder sig förutom dessa tre även av en fjärde och femte analysnivå: stil respektive kontext. I uppsatsen räknas stildrag till den textuella nivån. Kontexten berörs däremot inte i detta kapitel utan huvudsakligen i diskussionen i kapitel fyra. Förutom de tre nämnda funktionella nivåerna, vilka i uppsatsen utgör egna avsnitt, återfinns

också i början av varje analys en introduktion till den undersökta bloggen i form av en redogörelse för dess uppbyggnad.

De tre nämnda språkliga funktionerna går naturligtvis ofta in i varandra eftersom drag i många fall kan hänföras till flera olika funktioner. En renodlad uppdelning är därför omöjlig. Det intressanta med analysen anser jag inte heller vara till vilken funktionell struktur ett visst språkligt drag hör, utan den sammantagna bild som framkommer vid en genomgång av bloggarnas mest utmärkande egenskaper.

Textanalyser har ofta fokuserat på enskilda sammanhållna texter vilka har analyserats djupgående. I det här fallet rör det sig dock om ett flertal fristående kortare texter (blogginlägg) av varje bloggare. Detta har medfört att en hel del av de kategorier och frågeställningar som Hellspong & Ledin respektive Holmberg & Karlsson går igenom har visat sig ge mindre intressanta resultat vid en analys. Studien av de tre bloggarna har framförallt inriktats på det som tycks mest karakteristiskt för dessa. Detta har fått till följd att den språkliga stilen har fått en framträdande plats i den textuella delen av analysen, till skillnad från t.ex. textbindning och komposition, vilket inte berörs alls i undersökningen. Det senare är nämligen drag som kan variera inom en och samma blogg utifrån hur de olika blogginläggen är uppbyggda. Man kan, kanske med rätta, kritisera angreppssättet för att förhålla sig väl eklektiskt till Hallidays systemisk-funktionella grammatik. Jag vill därför understryka att Hallidays tre funktioner i uppsatsen huvudsakligen används som ett sätt att strukturera analysen, utan att jag för den sakens skull har sett mig tvungen att använda mig av alla de analysredskap som utarbetats inom denna skola.

I undersökningen har anonymitet eftersträvat. Skribenternas namn och övriga namn som nämns i blogginläggen har därför bytts ut mot fingerade sådana. Platser har förkortats till ortnamnets initial. Sådana uppgifter har också avlägsnats ur bilder från bloggarna.

I analysen används begreppet *författaren* synonymt med bloggtexternas *textjag*. Detta är naturligtvis en grov förenkling. Huruvida de personer som skrivs fram i bloggarna alls existerar kan en utomstående person i själva verket inte veta. Det är fullt möjligt att skapa en blogg om en helt fiktiv figur, någonting som också har förekommit.¹⁰ Och även om personerna bakom bloggarna skulle likna de människor som kommer till uttryck i bloggtexterna måste en författare alltid välja ut vad som ska lyftas fram och vad som ska förtigas i texten,

¹⁰ T.ex. avslöjade SVT sommaren 2010 att den arbetslösa bloggaren Elin Monday i själva verket var en skådespelare och bloggen skapad av Centerns ungdomsförbund. Miller & Shepherd (2004) tar upp exempel på liknande fall i USA.

vilket innebär att även den mest sanningsenliga självbiografiska blogg i viss mån konstruerar ett fiktivt jag skilt från författarens eget (jfr. Miller & Shepherd 2004).

3.2 ”Emma Svensson”

I det följande presenteras resultatet av den genomförda textanalysen av den första undersökta bloggen, här benämnd ”Emma Svensson”, i fyra avsnitt. Först avhandlas bloggens yttre form och därefter diskuteras blogginläggets ideationella funktion, interpersonella funktion och textuella funktion i separata avsnitt.

3.2.1 Bloggens yttre form

Under bloggens titel finns ett vitt fält med daterade textinlägg och bilder i omvänd kronologisk ordning. Till höger på bloggen syns en liten bild på vad man kan anta är författaren och en rad under bilden på vilken det står ett namn (bortklippt ur bilden nedan). När man klickar på detta namn får man upp en ruta där det står *Emma Svensson*¹¹, namnet på en ort (sannolikt den författaren kommer ifrån eller bor i), samma bild som förut under vilken det står 27 år, samt en logotyp som visar att bloggen är skapad via bloggtjänsten *blogg.se*.

Bild 1. Övre delen av bloggen ”Emma Svensson”

¹¹ Namn som nämns i bloggarna är genomgående fingerade och orter är förkortade till initial. Sådana uppgifter är också bortklippa ur bilderna. Se avsnittet ”Textanalytisk metod” ovan.

Förutom denna information om författaren finns till höger på bloggen en tom vit ruta där man kan skriva in ord för att söka i bloggen, en lista med rubriken *Senaste inläggen*, där de senaste inläggens rubriker finns uppräddade i omvänd kronologisk ordning (och på vilka man kan klicka för att komma direkt till ett tidigare inlägg), samt rubriken *Kategorier*, under vilken olika ämnen finns listade i bokstavsordning, t.ex. *Allmänt/Vardagligt*, *Dagens outfit* och *Familj/Vänner*. Också på dessa ord kan man klicka för att komma direkt till alla publicerade inlägg inom den valda kategorin. Dessutom finns i högerspalten en lista med rubriken *Arkiv*, på vilken man kan klicka för att se tidigare inlägg, månad för månad. Underst i det högra fältet finns en lista med rubriken *Länkar*, där sex andra bloggar finns länkade.

I det stora fältet mitt på sidan finns 15 inlägg under vilka det står datum och tid för publicering, t.ex. *2010-09-07 @ 08:37:29*. Inläggen är publicerade under sammanlagt åtta dagar, med mellan ett och fyra inlägg per dag. Under varje inlägg står vilken kategori inlägget står listat som och ordet *Kommentarer* följt av en parentes inom vilken man kan se hur många som har kommenterat inlägget. Klickar man på detta ord får man läsa kommentarer till inlägget och ges möjlighet att själv fylla i text för att kommentera inlägget eller kommentarerna på inlägget. Under det senaste inlägget finns också en liten reklamruta, cirka fem gånger fem centimeter, vars avsändare och budskap ändras när man laddar om sidan.

Efter eller inuti texten i alla utom ett av de 15 inläggen finns en eller två bilder bifogade. Dessa tar i alla utom tre av inläggen upp betydligt större plats än själva texten. Till det enda inlägg som inte innehåller någon bild finns en länk: *Klicka här*. När man klickar på denna får man upp en ruta där författarens huvud visas fastsatt på en tecknad sprattelgubbekropp som dansar, och vilken man kan få att göra olika rörelser med armar och ben genom att klicka på ord under sprattelgubben, t.ex. *twist*, *disco*, *robot* eller *rulla*. Sammanlagt finns i inläggen 17 bilder. Av dessa är tre porträttbilder på författaren och resten visar någonting som nämns i inlägget. Tio av de sjutton bilderna ser ut att vara tagna av författaren själv. Resten har sannolikt hämtats någonstans på nätet.

Texten i de 15 inläggen varierar i längd från att som minst inte innehålla någon text alls förutom rubrik och bildtext, till att som mest innehålla 146 ord. Merparten av inläggen är dock i storleksordningen 50-100 ord, dvs. ungefär fyra till sex rader långa. Sammanlagt innehåller de inlägg jag har tittat på cirka 1010 ord.¹²

Åtta inlägg har hittills kommenterats av läsare av bloggen. Sju av dessa har fått 1-3 kommentarer vardera. Ett inlägg har fått så mycket som 27 kommentarer, detta beroende på att det

¹² I siffran är inte rubriker, bildtexter och den rad som visar vilken tid inlägget var publicerat, vilka olika kategorier det tillhör och hur många kommentarer det har fått inräknade.

innehåller en konkret fråga till läsarna angående en ny kamera: *Någon som har ett bra tips i prisklassen 2500-3000 kronor?* På detta har läsare svarat med förslag och berättelser om egna kameror. Alla utom en av dem som har kommenterat inläggen har uppgett adresser till egna bloggar.

3.2.2 Ideationell funktion

Den ideationella funktionen handlar om hur texter beskriver världen. På denna nivå kan man till exempel undersöka vilka teman, deltagare, tempus och perspektiv som kommer till uttryck i texten.

Inläggen i bloggen kan beskrivas som vardagsbetraktelser. De behandlar teman som författarens svårigheter att sluta dricka cola, att hon inte har en bra kamera men skulle vilja ha en, en mardröm hon har haft om en flygkrasch, en film hon har sett, ett par skor hon vill köpa, vad hon har gjort under den föregående kvällen, att hon har ont i ryggen, vilka kläder hon har köpt och liknande ämnen.

Inläggens rubriker sammanfattar oftast det övergripande temat i texten, t.ex. *Hur gick det då med colaslutandet?*; *Bra kompaktkamera sökes*; *Resfeber* och *Ledig dag byttes mot övertid*. Därmed fungerar rubrikerna i de flesta fall som ett sätt att göra inläggens makrotema explicita. Också de bilder som finns i inläggen speglar i de flesta fall makrotemat genom att avbilda det som inlägget kretsar kring, t.ex. en colaburk, en kamera, en (värkande) rygg, nya kläder, ett par skor, en scen ur en film och en ring.

I och med att texterna genomgående är skrivna ur författarens perspektiv är det också oftast hon som är aktör eller upplevare i satserna. Det är hon som *Sitter här och fördriver tid* (textjaget är aktör) eller *Tror [...] att allt går över av sig självt* (textjaget är upplevare). De enda andra personer som över huvud taget nämns i de undersökta inläggen är en person vid namn *Stefan* som *sitter och tittar på Air crash investigations om dagarna* och *Kalle Pettersson och Ulf Johansson vilka spelar på Penny Lane ikväll*.

De flesta inlägg är huvudsakligen skrivna i presens med tids- och rumsmarkörer som redan i inläggets första mening signalerar här och nu, ofta med en beskrivning av vilken tid på dygnet inlägget skrivs, för att sedan utmytna i mer allmänna funderingar om någonting: *Precis hemkommen från jobbet*; *Hemma i lägenheten efter en kämpig dag på jobbet*; *Sitter här med en kopp morgonkaffe*; *Det är lördagmorgon och klockan är runt sju*; *Sitter här med min morgonka...cola...*

Författarens återkommer med pronomenet *jag* texterna igenom. *Jag* är också det allra vanligaste ordet i inläggen totalt sett (31 förekomster på cirka 1010 ord). Eftersom pronomenet dessutom mycket ofta är utelämnat och underförstått, vilket vi kommer att se exempel på i avsnittet om den textuella funktionen nedan, skulle det ha varit ännu frekventare om alla satser hade varit fullständiga.

Oftast används ett närperspektiv då författaren detaljerat berättar hur hon känner sig just nu, vad hon nyss har gjort, eller vad hon snart ska göra. Inifrånperspektivet märks också tydligt i hur författaren genomgående ger uttryck för sina känslor, tankar och värderingar:

Precis hemkommen från jobbet. Trött i ögat. Egentligen hade jag fri imorgon, men eftersom jag är så duktig så tog jag på mig en övertidsdag. Extra pengar på sparkontot är aldrig fel. Det hade varit fint med fri, med tanke på att nästa inte infaller förrän nästa fredag. Men men, det är ju 100% vi pratar om, vilket gör det svårt att tacka nej.

Hemma i lägenheten efter en kämpig dag på jobbet. Inte själva jobbet som varit jobbigt, utan min kropp. Varje gång jag tar ett andetag så hugger det till i övre delen av ryggen. Svinont gör det rent ut sagt. Vet inte vad felet är, om jag sträckt mig eller liknande. Imorgon börjar min jobbhelg. Redan gått 4 veckor sen sist, dock känns det som det va förra helgen. Tiden rinner iväg och jag har gjort en månad på jobbet.

Författaren berättar i dessa två inlägg om känslor av trötthet, smärta i ryggen och att tiden rinner iväg. Hon värderar sig själv (*duktig*), extra pengar på sparkontot (*är aldrig fel*), ledig helg (*hade varit fint*), dagen (*kämpig*) och värk (*svinont*). Dessutom resonerar hon om svårigheten att tacka nej till jobb och att hon inte vet vad det är för fel på hennes rygg. Att författaren beskriver sina känslor, värderar saker omkring sig och resonerar kring sin vardag gör ihop med det flitiga användandet av pronomenet *jag* författarnärvaron mycket påtaglig i inläggen.

3.2.3 Interpersonell funktion

Den interpersonella funktionen handlar om hur texter skapar relationer mellan skribent och läsare. För att undersöka detta kan man till exempel studera språkhandlingar och vilket textdu texten bygger upp.

Språkhandlingen påstående dominerar överlägset i inläggen. Detta är inte särskilt konstigt eftersom det sägs vara den vanligaste språkhandlingen i texter generellt sett.¹³ Det finns dock även exempel på både uppmaningar och frågor i blogginläggen.

Av påståendesatserna finns några där läsaren tilltalas direkt, antingen med pronomenet *ni* eller genom att tillsammans med författaren inkluderas i ett *vi*: *Whatever, vi hörs i eftermiddag!*; *Ja, ni hör själva*; *Hoppas att ni får en fin fredag gott folk*; *Ni sover självklart*.¹⁴

Här finns också uppmaningar till läsaren: *Lägg då märke till att det måste vara burk*; *Missa inte!*; *Kolla in min bästaste fuldans som lyckades bli fångad på film ikväll. [Klicka här](#)*. Uppmaningssatser sägs enligt Holmberg & Karlsson (2006:53) huvudsakligen användas i situationer där talaren antingen har ett tydligt maktövertag eller där relationen är helt jämbördig, dvs. vänner emellan. I andra situationer används oftast omskrivningar med grammatiska metaforer för att inte uppmaningen ska upplevas som alltför direkt.¹⁵

Dessutom förekommer frågor i texten, varav åtminstone två måste antas vara av retorisk art: *Shit, ska jag verkligen våga flyga igen.*; *Hur många har reflekterat över det faktum att Norges genom tiderna mest populära film är en – sportfilm?* Den första av dessa frågor avslutas med en punkt istället för ett frågetecken, vilket tydligt visar att frågan inte är menad att besvaras av någon utan att det snarare rör sig om en reflektion författaren gör. Även frågorna *Är ni flygrädda?* och *Vad gillar ni dessa skor?* ser jag som delvis retoriska eftersom de är placerade som bildtexter till bilder som visar en flygkrasch respektive ett par skor. De är därmed inte alls integrerade i texten i övrigt utan kommer allra sist i inlägget och verkar mest ha som funktion att kommentera bilden ovanför. Ett par läsare har dock tolkat dessa som konkreta frågor och svarat på inläggen. Det är inte omöjligt att viljan att få kommentarer också är själva anledningen till att frågorna ställs.

Ett av inläggen innehåller ett par frågor som inte är av retorisk art utan där läsaren ombes att komma med tips: *Canon känns som ett självklart val, men sen då?*; *Någon som har ett bra tips i prisklassen 2500-3000 kronor?* Det är också det inlägg som har fått flest kommentarer (27 stycken) eftersom läsare har besvarat frågan.

¹³ Dvs. så länge det inte rör sig om en mycket specifik genre som t.ex. recept, där språkhandlingen uppmaning kan antas vara vanligast.

¹⁴ Hellspong & Ledin (1997) räknar *utrop* som en egen språkhandling. I uppsatsen har jag dock valt att följa Holmberg & Karlssons (2006) indelning av språkhandlingarna i *påståenden*, *frågor*, *erbjudanden* och *uppmaningar*. Erbjudanden av det slag Holmberg & Karlssons diskuterar har jag dock inte hittat några exempel på i de tre undersökta bloggarna.

¹⁵ En uppmaningsats som *Kom hit!* kan t.ex. omformuleras som en frågesats (*Skulle du kunna vara snäll och komma hit?*) eller som en påståendesats (*Det skulle vara bra om du kom hit*).

Slutligen förekommer i en av rubrikerna en fråga som inte är ställd till läsarna utan i vilken författaren snarast intar rollen av en ställföreträdande läsare och ställer en fråga till sig själv, vilken sedan besvaras i själva inlägget: *Hur gick det då med colaslutandet?*

Att läsaren inkluderas i textens *vi* skapar en gemenskap mellan författare och läsare. Att läsaren dessutom tilltalas med *ni*, blir uppmanad att göra saker och ställs frågor inbjuder till en dialog med författaren. Björn Melander & Olle Josephson (2003:260) menar att ”tilltal, frågor, uppmaningar och ett uttryckligt författar-jag kan vara vanligt i texter som försöker skapa en slags dialog med läsaren”. Ett annat sätt författaren skapar dialog i texten är genom att svara på en tänkt anklagelse: *Jag erkänner, jag tog en cola.*

Den tänkta läsaren skulle kunna vara en jämnårig vän till författaren. Hon verkar nämligen räkna med att denna redan har en del förkunskaper om henne. Till exempel nämns personen Stefan utan efternamn och utan vidare förklaring av vilken relation författaren har till honom (kanske är det en pojkvän och/eller sambo?), och på några ställen är författarens *jag* utbytt mot ett *vi*, eller *min/mina* utbytt mot *vår/våra*, utan att det förklaras vem eller vilka förutom författaren själv som ingår i dessa pronomen (kanske olika personer vid olika tillfällen?): *Igår efter jobbet stack vi; Vi saknade lite svensk TV; Våra jobbhelger tillbringar vi ungefär såhär; vår resa dit förra året; va vi på väg [sic] någonstans; det är en månad kvar tills vi åker.*

Ett par av de kommentarer som inläggen har fått verkar också tyda på att det på bloggen försiggår kommunikation mellan vänner. Här finns nämligen svar som gör att man anar att den som skriver känner författaren: *Haha jada det var kanon :) Förstår det, blir nog icke ospec något mer.. :P; Haha javisst, så går det när man försöker grädda utan margarin :P.* Den sista kommentaren har ingen uppenbar förankring i själva inlägget utan verkar syfta på någonting man som en läsare utan förkunskaper om författaren inte är förtrogen med.

3.2.4 Textuell funktion

Den textuella funktionen rör texters form och struktur. Att undersöka dimensioner som rör tema/rema-uppbyggnad, textbindning och disposition har dock inte förefallit särskilt givande när det gäller blogginläggen, vilka inte utgör en sammanhållen text utan många korta texter utan en gemensam dispositionsprincip. Därför har även stildrag räknats till den textuella nivån och analysen huvudsakligen inriktats på sådana drag.

En LIX-beräkning gjord på texterna på bloggen (undantaget rubriker) ger dessa läsbarhetsindex 25, vilket räknas som ”mycket lättläst, barnböcker”.¹⁶ Att läsbarhetsindex blir lågt stämmer väl överens med det faktum att inläggen utifrån Hellspong & Ledins (1997:78f) kriterier kan karakteriseras som verbala, allmänna och konkreta; textdrag som kan ses som typiska för spontant tal och talspråkliga texter, vilka vanligen har ett lägre LIX-värde än t.ex. tidningstexter och myndighetstexter.¹⁷ Hellspong & Ledin menar att ”[s]pontant tal och talspråkliga texter vetter åt det verbala hållet” (s. 79). Konkreta framställningar sägs vanligen handla ”om enskilda individer, handlingar och ting” och skildra dessa på ett sätt som gör ”att de tydligt framträder för våra sinnen” (s. 203). Detta stämmer väl in på hur inläggen är uppbyggda runt beskrivningar av specifika saker och händelser, ofta med värderande adjektiv.

Med tanke på att författaren är närvarande och ger uttryck för sina tankar och åsikter måste texterna också ses som subjektiva. En subjektiv stil innebär enligt Hellspong & Ledin (1997:208) att författaren visar sig ”som en enskild individ, med sina tycken, känslor och åsikter”. Sannolikt har meningen *Egentligen hade jag fri imorgon, men eftersom jag är så duktig så tog jag på mig en övertidsdag* en viss ironisk ton. Som svensk brukar man annars inte ofta framhäva sina egna företräden (här: duktigheten) på detta sätt. Ironi kan enligt Hellspong & Ledin också ses som ett stildrag som gör texten mer subjektiv.

Författaren använder sig av en del ungdomsspråkliga drag. Det gäller engelska ord: *Damn!; Shit, ska jag verkligen våga flyga igen; Whatever, vi hörs i eftermiddag!; Har inte varit något big fan*, och slangbetonade förstärkningsuttryck: *den otroliga kameradjungeln; det är fina pengar; min bästaste fuldans; Svinont gör det rent ut sagt; Gillade den skarpt; en kämpig dag på jobbet*. Att författaren förstärker uttryck genom tillägg av *helt* (*jag har helt klart dragit ned på det; känns helt okej*) och använder ordet *okej* flera gånger ger också ett tydligt vardagligt, talspråkligt och ungdomligt intryck. Dessutom används i inläggen det talspråkliga draget att förkorta ord: *va* används fyra gånger istället för *var*, och *inge* en gång istället för *inget*. Ett annat talspråkligt drag är att subjektet utelämnas i sammanlagt ungefär en tredjedel av de grafiska meningarna när det skulle ha stått i fundamentalsposition, vilket måste betraktas som ganska mycket. Framförallt gäller detta när det underförstådda subjektet är *jag*: *Tänkte nog införskaffa; Tycker de är snyggast; kollade TV4 play på datorn; Satte sedan på Snabba Cash*.

¹⁶ Utifrån en beräkning på <<http://www.lix.se>> [hämtad 2010-09-07]

¹⁷ Att texten karakteriseras som både allmän och konkret kan låta som en motsägelse men ska förstås utifrån motsatsparen allmän-specifik och konkret-abstrakt. Texterna berör ju allmänna vardagliga ämnen, till skillnad från t.ex. en vetenskaplig artikel med dess specificering inom ett visst ämne, och berättar om konkreta händelser istället för att hänge sig åt abstrakta resonemang.

De nämnda stildragen (engelska ord, slangbetonade förstärkningsuttryck, förkortade ord och utelämnade subjekt) är också drag som visar på ett vardagligt språk. Ett sådant språkbruk finns det också många andra exempel på i inläggen, både när det gäller satsernas meningsbyggnad och ordval: *slank jag in på ICA; I vilket fall så va vi påväg någonstans; ett par varma och goa uggs; Priset är inget vidare charmigt; inge humör för shopping; Extra pengar på sparkontot är aldrig fel.* På några ställen finns också upprepningar och språkliga slarvfel som tyder på att författaren inte har läst igenom det hon har skrivit särskilt noga innan hon publicerat ett inlägg: *Förövrigt, Va nyss in och läste en blogg av en tjej som nyss varit till Rhodos; Väl upp så tappade det bägge vingarna; somvanligt, påväg.*

3.3 ”P-bloggen

Här presenteras resultatet av den genomförda textanalysen av den andra undersökta bloggen, ”P-bloggen”, i fyra avsnitt. Liksom i analysen ovan avhandlas i dessa bloggens yttre form samt blogginläggets ideationella funktion, interpersonella funktion och textuella funktion i separata avsnitt.

3.3.1 Bloggens yttre form

På samma sätt som på bloggen ”Emma Svensson” finns också här en titel överst på bloggens huvudsida. Där står också *En blogg av* följt av ett mansnamn (bortklippt ur bilden nedan). Till höger om titeln finns en liten bild av en ung man som man kan anta är personen bakom bloggen. I bloggens högra del finns fem vita fält. Det översta har rubriken *Bakom fasaden?* och innehåller författarens namn, kortfattad information om honom samt en länk till en hemsida med utförligare sådan information. Där får man bland annat veta att bloggskribenten är tjuugoett år gammal. I nästa fält finns rubriken *Olika inläggstyper*, under vilken det står *Twittering, Från iPhone* och *Dagens låt*, och där en färgmarkering visar till vilken av dessa tre typer de olika inläggen på bloggen hör (t.ex. är twitter-inlägg ljusblå). De tre övriga fälten i den högra raden innehåller rubrikerna *Kategorier*, *Arkiv* och *Dagens låtar på Spotify*. Klickar man på *Kategorier* dyker det upp en lista med olika kategorier i alfabetisk ordning, t.ex. *Händelser*, *Twitter* och *Youtube*. Klickar man på något av dessa ämnen får man upp alla bloggens inlägg inom den valda kategorin. Klickar man på *Arkiv* får man istället upp en lista med ett arkiv där blogginlägg är sorterade månad för månad. Klickar man på *Dagens låtar på Spotify* får man upp en annan lista, denna gång med fem artister representerade med en låt var.

Bild 2. Övre delen av "P-bloggen"

Rakt under bloggens titel finns tio olika långa blogginlägg. Dessa är på samma sätt som på bloggen "Emma Svensson" publicerade i omvänd kronologisk ordning. Dessutom finns tre små reklammeddelanden insprängda mellan inläggen. Under varje inlägg finns information om när det publicerades, vilken kategori det tillhör, och hur många kommentarer det har fått, t.ex. *Skrevs den 5 oktober 2010, 09:33 i Vardag och har inga kommentarer*. De tio inläggen är publicerade under sammanlagt fem dagar, med mellan ett och tre inlägg per dag. Inget av inläggen har hittills kommenterats av läsare. Om man klickar på inga kommentarer under ett inlägg dyker det upp en ruta där man kan kommentera detta.

Sju av de tio inläggen är skrivna i kategorin *Twitter*. Dessa har blå bakgrund istället för vit och texten har betydligt större storlek än texten i de inlägg som inte har kategorin *Twitter* (se Bild 3 nedan). Twitter-texterna är dessutom mycket korta. De innehåller bara mellan 4 och 26 ord var. En del av dessa innehåller dessutom understrukna blåmarkerade ord vilka går att klicka på som länkar. Om man gör det kommer man till *twitter.com* där man kan läsa andras inlägg i samma ämne eller inlägg från en viss avsändare (t.ex. SJ).

I övrigt finns det ett inlägg som endast innehåller en rubrik och vad som ser ut att vara en video från YouTube. När man klickar på detta inlägg får man höra en låt men bilden ändrar sig inte. Slutligen finns också två längre blogginlägg med text och bilder. Det ena av dessa innehåller en bild på en läkare. Det andra innehåller en bild på ett hotellrum och en bild från en radiostudio. De två sistnämnda är antagligen tagna av författaren själv till skillnad från bilden på läkaren som troligen är hämtad någonstans på Internet. Bilderna tar upp lika mycket

plats eller mer än texterna i inläggen. De två längre inläggen är 175 respektive 124 ord långa. Sammanlagt innehåller inläggen på denna blogg tillsammans cirka 420 ord.¹⁸

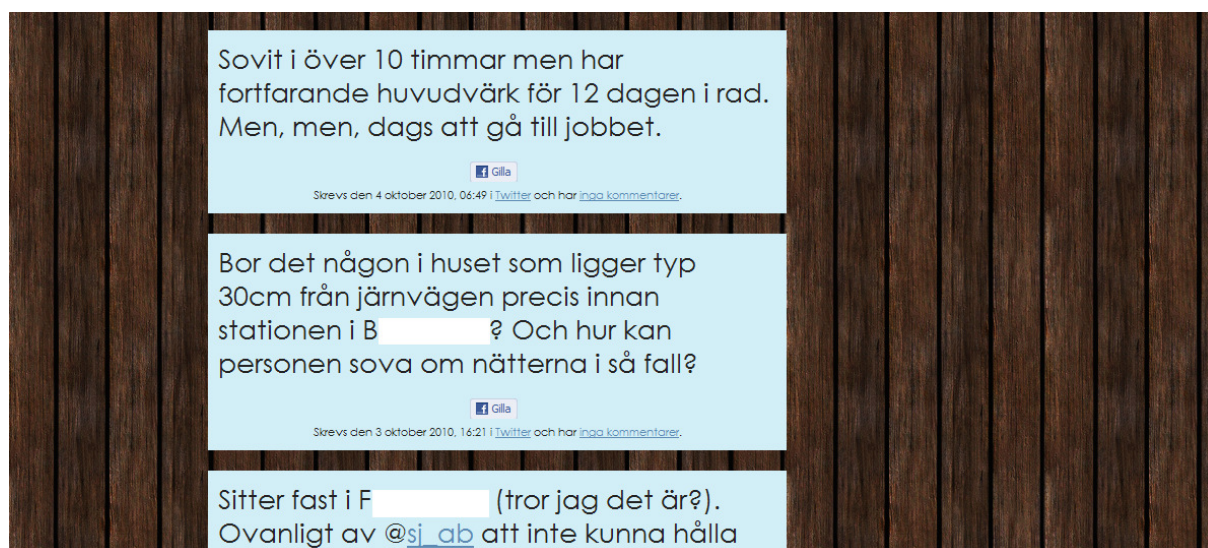

Bild 3. Inlägg från Twitter på ”P-bloggen”

3.3.2 Ideationell funktion

Liksom inläggen på bloggen ”Emma Svensson” ovan kan ”P-bloggens” inlägg klassificeras som vardagsbetraktelser. I inläggen berättar författaren bland annat att han ska till vårdcentralen, att han har huvudvärk, att hans tåg är försenat, att han har varit i en annan stad och sovit på hotell och att han är irriterad på några barn på tåget. Till skillnad från på bloggen ”Emma Svensson” berättas detta i alla utom två fall dock mycket kortfattat eftersom inläggen är skrivna i Twitter. Twitter-inläggen innehåller inte heller några rubriker eller bilder, till skillnad från de två längre inläggen vars rubriker *Vårdcentralen nästa* och *Godmorgon L!* ger en idé om texternas teman. Även de tre foton som finns i dessa blogginlägg har ett tydligt samband med de två inläggens makroteman då de avbildar saker som texterna kretsar kring.

På samma sätt som på bloggen ”Emma Svensson” är blogginläggen alltid skrivna ur författarens perspektiv. Det är också oftast han själv som är aktör eller upplevare i texten, antingen med pronomenet *jag* eller pronomenet *man*, som trots att det egentligen har generisk referens huvudsakligen verkar syfta på författaren själv (*man drömmer ganska mycket när man har feber; Har man rätt att till exempel strypa snorungar på tåget?*). I denna blogg finns

¹⁸ Liksom i analysen av bloggen ”Emma Svensson” är i dessa siffror inte inräknat sådant som rubriker och bildtexter. Hur stort det exakta antalet ord blir beror bland annat på hur man väljer att räkna siffror och smajlisar.

dock också en hel del satser där någon annan än författaren är aktör: *13-14 åringar som skriker, slår på saker och slår på varandra; De har 24timmars sändning som slutar om ~3 timmar i skrivande stund; de kommer hitta vad som är fel på mig; de kan hitta något i alla fall; de kan ge mig något piller.* Ingen person nämns dock vid namn i bloggen utan det är anonyma personer (*de, någon, personen, 13-14 åringar*) eller företag (*sj, Radio Live*) som är aktörer i de fall det inte är författaren själv.

Liksom på bloggen "Emma Svensson" är inläggen oftast skrivna i presens (*Sitter på stationen; Sover inte så bra på nätterna*). Två av inläggen inleds med *Godmorgon!*, och ett lyder *Sovit i över 10 timmar men har fortfarande huvudvärk för 12 dagen i rad. Men, men, dags att gå till jobbet.* I de övriga finns inte den typen av tydliga tidsmarkörer. Tre av inläggen innehåller däremot rumsadverbial som berättar var författaren befinner sig: *Har man rätt att till exempel strypa snorungar på tåget?; Sitter på stationen i J och väntar på att tåget ska komma; Sitter fast i F.*

Liksom i bloggen "Emma Svensson" är *jag* det vanligaste ordet i inläggen (22 förekomster på cirka 420 ord). Även i denna blogg blir inifrånperspektivet tydligt då bloggskribenten berättar hur han mår, vad han gör eller nyss har gjort, och samtidigt ger uttryck för sina tankar, känslor och värderingar:

Varför har @radiolive se fått #NewTwitter och inte jag? :(#fusligt

Har man rätt att till exempel strypa snorungar på tåget? Snorungar: 13-14 åringar som skriker, slår på saker och slår på varandra. #hata

Godmorgon!

Idag ska jag till vårdcentralen, inte för att jag tror de kommer hitta vad som är fel på mig men man kan ju alltid hoppas. Jag är ju inte den som söker mig till doktorn när jag är sjuk, men nu känner jag mig faktiskt tvingad med tanke på att jag fick lämna jobbet igår för att jag frös så enormt mycket. [...]

Författaren signalerar i dessa inlägg vad han tycker om saker och ting (:(, *fusligt, hata*), sina känslor och upplevelser (*man kan ju alltid hoppas; nu känner jag mig faktiskt tvingad; jag frös så enormt mycket*) och sina tankar (*inte för att jag tror att de kommer hitta vad som är fel på mig*). Precis som i bloggen "Emma Svensson" gör detta tillsammans med det frekventa bruket av pronomenet *jag* författarnärvaron tydlig i inläggen.

3.3.3 Interpersonell funktion

Påståenden är de vanligaste språkhandlingarna även i denna blogg. Av dessa finns en mening där läsaren tilltalas: *Igår åkte jag till L för er som missat det*. Att läsaren tilltalas genom frågor förekommer också ett flertal gånger i inläggen: *Bor det någon i huset som ligger typ 30cm från järnvägen precis innan stationen i B? Och hur kan personen sova om nätterna i så fall?; Ovanligt av @sj_ab att inte kunna hålla tiderna, eller hur?; Varför har @radiolive se fått #NewTwitter och inte jag?; Har man rätt att till exempel strypa snorungar på tåget?* Alla dessa frågor tycks dock kunna ses som retoriska eftersom författaren knappast räknar med att få svar på dem (möjligen undantaget den första). Trots detta anser jag att frågorna ger en större känsla av önskan om dialog med läsaren än om dessa hade saknats. Att två av inläggen inleds med *Godmorgon!* är förstås också ett tydligt sätt att vända sig till en läsare av bloggen.

Texterna på "P-bloggen" verkar inte på samma sätt som inläggen på bloggen "Emma Svensson" utgå ifrån att läsaren har vissa förkunskaper om författaren.¹⁹ Eftersom inget av de undersökta inläggen har fått några kommentarer av läsare går det inte heller att sluta sig till vilka (om några) som läser bloggen.

3.3.4 Textuell funktion

Precis som på bloggen "Emma Svensson" ger en LIX-beräkning gjord på texterna på sidan (undantaget rubriker) dessa läsbarhetsindex 25.²⁰ Texterna räknas därmed som mycket lättlästa. Även texterna på "P-bloggen" kan karakteriseras som verbala, allmänna och konkreta. Detta är knappast särskilt förvånande eftersom texterna på denna blogg i likhet med texterna på bloggen "Emma Svensson" ger ett intryck av spontant tal.

Eftersom blogginläggen ger uttryck för författarens tankar, känslor och åsikter kan de också ses som präglade av en subjektiv stil. Här finns dessutom en mening som rimligen måste tolkas som ironisk: *Ovanligt av @sj_ab att inte kunna hålla tiderna, eller hur?* Ironi kan, som vi såg ovan, också ses som ett subjektivt textdrag (Hellspong & Ledin 1997:208).

När det gäller ungdomsspråkliga drag finns det inte lika många sådana på den här bloggen som på bloggen "Emma Svensson". Detta kan förstås bero på att de undersökta inläggen innehåller mindre än hälften så många ord som inläggen på denna blogg. Även på "P-bloggen" finns dock en del uttryck som huvudsakligen tillhör ungdomsspråket. Ordet *typ* används två

¹⁹ Enda undantaget är meningen *Jag är ju inte den som söker mig till doktorn när jag är sjuk*, där författaren med ordet *ju* signalerar att det faktum att han sällan går till läkaren bör vara känt för läsaren.

²⁰ Utifrån en beräkning på <<http://www.lix.se>> [hämtad 2010-10-05]

gångar (*jag har typ feber; huset som ligger typ 30cm från järnvägen*), ordet *fuskigt* används en gång (*Varför har @radiolive_se fått #NewTwitter och inte jag? :(#fuskigt*) och ordet *sjukt* används förstärkande (*Sjukt fint, stort rum*). Dessutom används tre olika sorters smajlisar i bloggen: blinkande ;) och glad :) och ledsen :(.

Liksom i bloggen "Emma Svensson" utelämnas subjektet när detta skulle ha stått i fundamentalsposition i ungefär en tredjedel av meningarna. Att författaren använder sig av ett vardagligt språk som ligger nära talet syns också i hur några av satserna inleds: *Aja, nu är det dags att se om de kan hitta något i alla fall; Men, men, dags att gå till jobbet*. Att använda ordet *snorungar* och avsluta en mening med *hehe* (*Vad jag dock har upptäckt är att man drömmer ganska mycket när man har feber på nätterna, hehe*) kan också ses som språkliga medel som ger en känsla av vardagligt (tal)språk.

3.4 "Bigger-bloggen"

I denna del presenteras resultatet av den genomförda textanalysen av den tredje undersökta bloggen, "Bigger-bloggen", i fyra avsnitt. På samma sätt som i de två tidigare analyserna ovan behandlas först bloggens yttre form och därefter blogginläggens ideationella funktion, interpersonella funktion och textuella funktion i separata avsnitt.

3.4.1 Bloggens yttre form

Bloggen har en engelsk titel överst på den helvita sidan. I en spalt till höger på bloggen finns en ruta där man kan söka i den och tre rubriker: *pages*, *blogroll* och *meta*. Under *pages* finns ordet *About*. När man klickar på detta ord får man information från bloggdistributören *WordPress* vilken verkar vara ämnad för blogginnehavaren själv, inte för läsaren. Under *blogroll* finns sju andra bloggar länkade. Under *meta* finns en länk för inloggning för blogginnehavaren, en länk med kopior av inläggen på bloggen, en länk till *WordPress.org* och länken *Comments RSS*, på vilken man kan klicka för att läsa de kommentarer blogginläggen har fått. Det finns däremot ingen information om personen bakom bloggen bland länkarna.²¹ Utifrån en bild i ett av blogginläggen får man dock uppfattningen att författaren är en man,

²¹ Dvs. vid tiden för undersökningen (2010-10-06). Ett par månader senare (2010-12-15) har dock bloggens struktur förändrats en hel del och både sådan information om författaren och länkar till inlägg på Twitter har tillkommit. Utifrån namnet i denna presentation framkommer det att skribenten är en man. Dessutom framgår det att han är 22 år gammal.

någonting som också avsändarens namn på presentationen av bloggen på *Bloggportalen.se* tyder på.²²

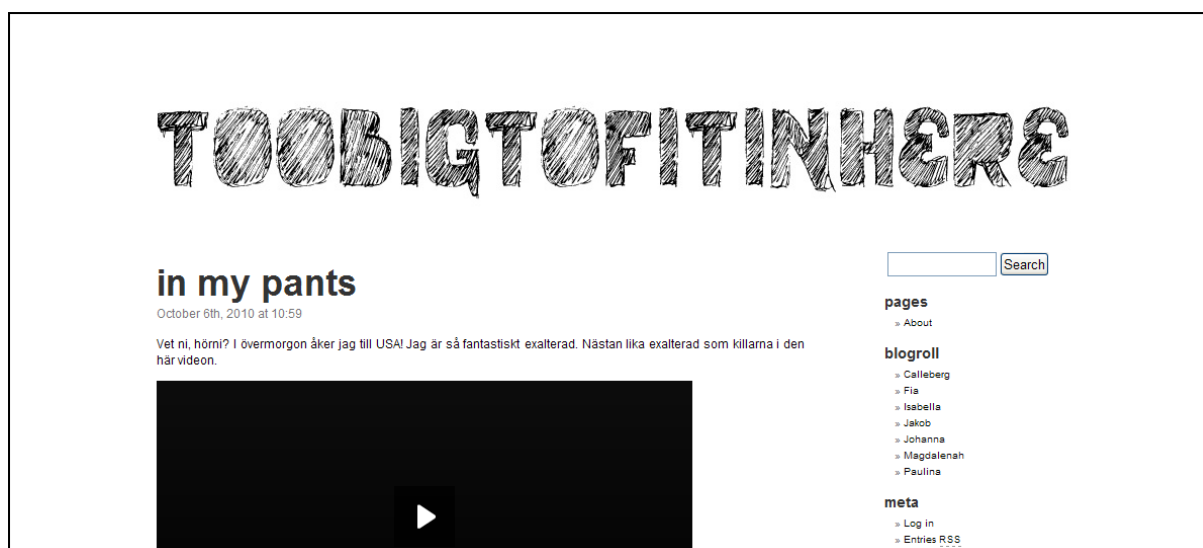

Bild 4. Övre delen av "Bigger-bloggen"

Rakt under bloggens titel finns tio inlägg listade i omvänd kronologisk ordning. Längst ned på sidan finns ordet *Older entries*, på vilket man kan klicka för att gå bakåt i tiden i bloggen. Tid och datum för publicering av inläggen står på engelska mellan inläggens rubrik och själva inlägget, t.ex. *October 6th, 2010 at 10:59*. Inläggen är publicerade under sju dagar, med mellan ett och två inlägg per dag. Under varje inlägg finns ordet *Tags* åtföljt av de ord författaren valt att tagga inlägget med, t.ex. *USA* eller *gymkille88*. Klickar man på något av dessa ord kommer man till en sida med alla de inlägg som taggats med samma ord (oftast bara det valda inlägget). Längst ned i högerkanten under varje inlägg finns också en länk till de eventuella kommentarer inlägget har fått. När man klickar på denna länk får man läsa kommentarerna, och har möjlighet att själv kommentera inlägget.

Av de tio inläggen innehåller ett en skämtsam musikvideo som startar om man klickar på den svarta fyrkant som upptar nästan hela detta inlägg. Ett annat inlägg innehåller ett citat och en länk till den blogg citatet är hämtat från. Sju av inläggen innehåller en bild var, varav två endast innehåller bild och rubrik, ingen text. Två inlägg innehåller tvärtom bara en kort text, ingen bild. Av de inlägg som innehåller bilder tar dessa i alla utom ett fall upp avsevärt mycket mer plats än texten. Alla utom en eller två bilder är sannolikt tagna av författaren.

²² <<http://bloggportalen.aftonbladet.se/BlogPortal/view/BlogDetails?id=93719>> [hämtad 2010-11-24]

Texten i de tio inläggen varierar från att inte innehålla några ord alls förutom rubriken till att som mest innehålla 115 ord. Sammanlagt innehåller inläggen cirka 580 ord.²³

Tre av inläggen har hittills kommenterats av läsare. Två av dessa har fått en kommentar var och ett inlägg har fått fem kommentarer, varav en är skriven av författaren själv.

3.4.2 Ideationell funktion

Också denna bloggs inlägg kan beskrivas som vardagsbetraktelser. Inläggen behandlar teman som att författaren är exalterad över att han snart ska åka till USA, att det är skönt att bo centralt, att han har ätit för mycket godis, och liknande vardagliga ämnen.

Inläggens rubriker fungerar oftast som en sammanfattning eller fingervisning om textens övergripande tema. I två inlägg visar dock inläggets rubrik snarare författarens känslotillstånd (rubrikerna *grrrrrr* respektive *:(*). I två inlägg är rubriken den enda texten. Därmed är det helt och hållet den som avgör hur bilden i inlägget ska tolkas (rubrikerna lyder *this is so not what I signed up for* respektive *dagens inköp*). I resterande inlägg visar den medföljande bilden någonting som nämns i texten.

Också denna bloggs inlägg är skrivna ur författarens perspektiv. Författaren är vanligen aktör eller upplevare i satserna vars subjekt oftast är pronomenet *jag*. I sju satser är subjektet istället *man*. Detta pronomen verkar dock i de flesta fall framförallt syfta på författaren själv: *Kul när man är tvungen att gå upp 4:30 för att åka till jobbet; Sen när man kommer till tunnelbanan är det STRÖMAVBROTT*. I övrigt nämns några andra personer i bloggen: *Min kompis Lisa; en kille med dreads; Malin*.

Majoriteten av inläggen är skrivna i presens. Det finns inga särskilda tidsmarkörer som berättar mer exakt vilken tid på dygnet inlägget skrivs, men däremot beskrivs ibland var författaren befinner sig: *Just nu, till exempel, sitter jag på pizzerian; nu sitter det en kille med dreads och beatbox:ar på tunnelbanan; Just nu sitter jag på tuben på väg in till stan*.

Liksom i de tidigare undersökta bloggarna är *jag* det vanligaste ordet i bloggen (35 förekomster på cirka 580 ord). Förutom att texterna är skrivna i jagform blir inifrån-perspektivet även i denna blogg tydligt genom att författaren berättar vad han gör eller har gjort samtidigt som han delar med sig av sina känslor, tankar och värderingar:

²³ Liksom i tidigare analyser är inte rubriker och bildtexter inräknade i dessa siffror. Hur stort det exakta antalet ord blir beror också här bland annat på hur man väljer att räkna siffror och smajlisar.

Det är så himla skönt att bo centralt! Man har nära till allt verkligen.

Just nu, till exempel, sitter jag på pizzerian som ligger bredvid mitt gym. Man är alltid så hungrig efter ett hårt träningspass, och då är det ju superlämpligt att kunna köpa med sig en kebab med bröd på vägen hem!

Alltså, jag vet inte vad jag tänkte imorse när jag klädde på mig. Jag tog på mig en sån himla ful kombination av fula kläder. Det är nästan så att jag misstänker att jag klädde på mig i sömnen. På grund av detta har jag gått runt och varit sur hela dagen. Jag fick nästan tårar i ögonen av ilska när jag såg mig och min utstyrsel i spegeln i hissen.

Okej, nu sitter det en kille med dreads och beatbox:ar på tunnelbanan! Jag blir så arg!!! Om det är någonting jag avskyr här på jorden så är det "sköna" människor i allmänhet och dreadlocks i synnerhet. *sur*

I dessa två inlägg berättar författaren om sina känslor (*Man är alltid så hungrig efter ett hårt träningspass; varit sur hela dagen; fick nästan tårar i ögonen av ilska; Jag blir så arg!!!; Om det är någonting jag avskyr; *sur**), värderar saker omkring sig (*Det är så himla skönt att bo centralt!; superlämpligt att kunna köpa med sig en kebab; himla ful kombination av fula kläder*) och resonerar kring hur praktiskt det är att bo centralt och att han inte förstår varför han har satt på sig så fula kläder. Allt detta gör precis som i de tidigare undersökta bloggarna författarnärvaron mycket påtaglig i inläggen.

3.4.3 Interpersonell funktion

Språkhandlingen påståande är precis som i de tidigare undersökta bloggarna den vanligaste. Av påståendesatserna finns en där läsaren tilltalas med pronomenet *ni*: *Nedan ser ni min favoritavdelning i mataffären*. Det finns också ett par uppmaningar till läsaren: *Observera att jag åt nuggets för cirka 20 minuter sedan; Se nedan*. Dessutom finns någonting som ser ut som en fråga till läsaren: *Vet ni, hörni? I övermorgon åker jag till USA!* Denna fråga måste dock tolkas som retorisk eftersom den knappast är tänkt att besvaras. Istället verkar frågesatsen här snarast fungera som ett sätt att fokusera uppmärksamheten på det som kommer efter den, nämligen författarens nära förestående resa till USA. Tilltal och uppmaningar riktade till läsaren kan, som vi såg tidigare, tolkas som ett sätt att göra bloggen mer dialogisk.

Till skillnad från bloggen "Emma Svensson" vänder sig inte denna blogg lika tydligt till människor som redan känner författaren. En person nämns visserligen utan någon närmare förklaring (*Just nu sitter jag på tuben på väg in till stan för att träffa Malin*), men en annan

person beskrivs med de förklarande orden *Min kompis (Min kompis Lisa)*. I övrigt nämns inga relationer eller händelser som inte går att förstå utan förkunskaper om författaren. De kommentarer inläggen har fått tyder dock på att åtminstone en del av läsarna av bloggen även i detta fall är vänner till författaren. En person utan någon relation till författaren skulle knappast skriva kommentaren: *Hahah och jag som alltid vill ligga med killar i dreads (som inte beatboxar)*. Dessutom är det troligt att den person känner författaren som har svarat på kommentaren *Är det bara jag som blir sugen på mjukglass?*, en kommentar författaren själv har lämnat till ett av sina inlägg, med kommentaren *Du är en mkt sjuk människa*. Man använder nämligen knappast sådana invektiv om människor man inte känner.

3.4.4 Textuell funktion

En LIX-beräkning gjord på texterna på bloggsidan (undantaget rubriker) ger dessa läsbarhetsindex 27.²⁴ Detta är något högre än de två tidigare undersökta bloggarna (som båda fick läsbarhetsindex 25), men räknas fortfarande som "Mycket lättläst, barnböcker". På samma sätt som de andra två bloggarna framstår "Bigger-bloggen" som verbal, allmän och konkret.

I och med att vi även på denna blogg får ta del av författarens tankar, känslor och åsikter kan inläggen sägas vara präglade av en subjektiv stil. Ironi förekommer dessutom flera gånger. Under ett foto på äcklig mat från McDonalds står det *Mums!*, vilket rimligen måste vara menat ironiskt, och detsamma gäller för meningen *Kul när man är tvungen att gå upp 4:30 för att åka till jobbet och så är det NOLLGRADIGT ute*. Dessutom använder sig författaren av citattecken för att markera avståndstagande gentemot två ord: *Jag köpte även "naturgodis"*; *Om det är någonting jag avskyr här på jorden så är det "sköna" människor*. Här tolkar jag det som att författaren förhåller sig ironisk mot det ord han sätter citattecken runt, kanske att naturgodis inte är så naturligt och nyttigt och att sköna människor i själva verket inte alls är särskilt sköna. Ironi kan, som vi redan sett, också ses som ett drag som gör en text mer subjektiv.

Blogginläggen innehåller en hel del ungdomsspråkliga drag. Engelska ord och meningar används flera gånger, särskilt i rubriker: *in my pants, city boy, this is so not what i signed up for; That's how I roll*. Ungdomliga förstärkningsuttryck finns det också en del exempel på: *så himla skönt; superlämpligt; värsta onda cirkeln; sån himla ful kombination*. Dessutom använder sig författaren i ett par fall av smajlisar och en gång av asterisker för att markera hur han känner sig: **sur**. Det senare är dock kanske snarare någonting som tyder på ett skrift-

²⁴ Utifrån en beräkning på <<http://www.lix.se>> [hämtad 2010-10-06]

språk inspirerat av chattspråket än ett typiskt ungdomsdrag. Ytterligare ett ungdomligt drag är kanske att använda sig av ordet *segt* syftande på en tidsrymd: *fan vad segt det går*. Här ger också svordomen ett vardagligt intryck.

Ett annat språkligt drag som ger ett vardagligt intryck är att författaren i ett av inläggen använder versaler för att ge vissa ord särskilt eftertryck: *Kul när man är tvungen att gå upp 4:30 för att åka till jobbet och så är det NOLLGRADIGT ute. Sen när man kommer till tunnelbanan är det STRÖMAVBROTT och KAOS och STOPP och ERSÄTTNINGSBUSS och SUCK!* Detsamma gäller för det faktum att författaren i ett par inlägg sätter flera utropstecken efter varandra (*jag hatar det ordet!!!; Jag blir så arg!!!*) och att han använder sig av den korta, mer talspråkliga, formen av vissa ord (*sen* istället för *sedan*, *sån* istället för *sådan*). I jämförelse med de andra två bloggarna förekommer däremot inte lika många meningar utan utsatt subjekt i fundamentet på denna blogg. Här rör det sig om mellan en åttondel och en niondel av alla grafiska meningar som saknar ett sådant underförstått subjekt.

3.5 Sammanfattning av de tre textanalyserna

I undersökningen har framkommit att det finns en hel del likheter, men också vissa skillnader, mellan de tre bloggarna. I det följande kommer dessa att sammanfattas.

Till att börja med kan det konstateras att bloggarna ifråga om yttre form uppvisar en hel del gemensamma drag men också vissa olikheter sinsemellan. Bloggarna innehåller alla daterade textinlägg och/eller bildinlägg i omvänd kronologisk ordning. Dessutom finns på alla tre bloggar en funktion som gör att läsare kan kommentera de inlägg som publiceras. Bloggen ”Emma Svensson” och ”P-bloggen” innehåller också information om författaren, arkiv med tidigare inlägg, och listor med inlägg kategoriserade i olika ämnen. Sådan information, arkiv och listor saknas på ”Bigger-bloggen”. ”Bigger-bloggen” innehåller å andra sidan, i likhet med bloggen ”Emma Svensson”, en sökfunktion där man kan söka i bloggen samt länkar till andra bloggar. Detta saknas på ”P-bloggen”. Förutom bilder och textpartier innehåller blogg-inläggen på de tre bloggarna också andra medier: en rörlig animation (bloggen ”Emma Svensson”), ett musikspår (”P-bloggen”), länkar till inlägg på Twitter (”P-bloggen”), en länk till en annan blogg (”Bigger-bloggen”) och en musikvideo (”Bigger-bloggen”). Vid tiden för undersökningen varierar inläggen på de olika bloggarna i längd mellan att som minst inte innehålla någon text alls förutom rubriken till att som mest innehålla 175 ord. Gemensamt för inläggen på de tre bloggarna är dock att texterna oftast är betydligt kortare än 175 ord och att

bilder vanligen tar upp större plats än texten i de fall då inlägget innehåller bilder (vilket de flesta inlägg förutom ”P-bloggens” twitter-inlägg gör).

Vad gäller den ideationella funktionen blir bloggarnas inbördes likheter mycket tydliga. Textpartierna i alla tre bloggar utgörs av vardagsbetraktelser där författaren beskriver vad som händer i hennes eller hans liv, vanligen i presens. Inläggens rubriker sammanfattar för det mesta det som står i inlägget, och bilderna används för att illustrera någonting som nämns i texten. Oftast är det författaren själv som är aktör eller upplevare i satserna. Inifrånperspektivet blir också tydligt genom att alla tre bloggsribenter i inläggen ger uttryck för sina tankar, känslor och värderingar. I alla tre bloggar är dessutom *jag* det vanligaste ordet.

Även när det gäller den interpersonella funktionen finns tydliga likheter mellan bloggarna. Läsaren tilltalas i alla tre bloggar på olika sätt: med påståenden, hälsningar, uppmaningar eller frågor. På bloggen ”Emma Svensson” och ”Bigger-bloggen” inkluderas läsaren dessutom i ett *vi* eller tilltalas med *ni*. Direkt tilltal kan ses som ett sätt från författarens sida att försöka skapa gemenskap och dialog med läsaren. Tydligast blir detta i bloggen ”Emma Svensson” vilken innehåller flest satser med läsartilltal. Detta är också den blogg vars texter tydligast utgår från att läsaren redan har en del förkunskaper om författaren. Därigenom verkar bloggen framförallt vända sig till personer som redan känner kvinnan bakom bloggen. Av de kommentarer inläggen på denna blogg och ”Bigger-bloggen” har fått framgår också att åtminstone en del av läsarna av dessa två bloggar är bekanta till författarna.

Också utifrån den textuella funktionen kan det konstateras att bloggarna innehåller många gemensamma drag. LIX-värdet är genomgående så lågt att inläggen på bloggarna räknas som mycket lättlästa, och texterna kan i alla tre bloggar karakteriseras som verbala, allmänna, konkreta och subjektiva. Detta hänger förstås ihop med att blogginläggen innehåller många talspråkliga och vardagliga stildrag. De innehåller dessutom en del ungdomsspråkliga drag, om än i olika hög utsträckning på de olika bloggarna.

Sammantaget framstår alltså de tre bloggarna genomgående som mycket lika. De skillnader som finns rör framförallt bloggarnas yttre form, dvs. hur länkar, sökfunktioner, arkiv och kategoriseringar av inlägg är organiserade. Detta har sannolikt huvudsakligen att göra med att författarna har använt sig av olika bloggtjänster för att skapa sina bloggar. Bloggens struktur beror nämligen till stor del på leverantören. Bloggen ”Emma Svensson” använder sig av *blogg.se*, ”Bigger-bloggen” av *WordPress.org*, och ”P-bloggen” är antagligen skapad av författaren själv.²⁵ Att ”P-bloggen” innehåller många inlägg som är skrivna i Twitter gör också

²⁵ Denna slutsats kan man dra utifrån det faktum att det inte förekommer några logotyper från bloggdistributörer på bloggen och författaren i sin presentation säger sig ha ett ”intresse för webbutveckling och grafisk design”.

att denna blogg skiljer sig en del från de andra två bloggarna vad gäller inläggens genomsnittliga längd och antalet bilder. Twitter-inläggen är nämligen mycket korta och innehåller inga bilder alls. Dessa inläggs språkliga stil och de ämnen som diskuteras liknar dock andra inlägg på de tre bloggarna. Dessutom är de två inlägg vilka inte har twittrats in på "P-bloggen" lika inlägg på de andra två bloggarna, även vad gäller bilder och textlängd. Också ifråga om detta verkar det alltså som om det snarast är själva mediet som har gjort att en del av inläggen på denna blogg till viss del avviker från inläggen på de andra två bloggarna.

4 Diskussion – dagboksbloggen ur ett genreperspektiv

I detta kapitel diskuteras dagboksbloggens genrestatus på två olika sätt. Först genom att de analyserade dagboksloggarna jämförs med andra textsorter de tycks nära besläktade med, och sedan utifrån en genomgång av hur väl dagboksloggarna passar in på de definitioner av genretillhörighet som togs upp i uppsatsens inledande teoretiska del.

4.1 Dagboksbloggens släktskap med andra textsorter

I följande tre avsnitt kommer dagboksbloggens likheter med några andra textsorter att undersökas. Det gäller dess eventuella släktskap med *dagboken*, *den personliga hemsidan* och *övriga textsorter*. En jämförelse med närliggande textsorter kan ge en fingervisning om huruvida dagboksbloggen bör ses som en egen genre eller om den uppvisar så stora likheter med någon annan sorts text att den snarare bör räknas som en variant av denna.

4.1.1 *Dagboken*

Dagboksbloggens mest uppenbara släkting är förstås dagboken. Gustafsson (2004:177) ser i sin undersökning av nätdagböcker på LunarStorm både skillnader och likheter mellan dessa och den traditionella dagboken. Likheter är enligt henne ”den dagsdaterade dispositionen, jag-formen” och ”utgångspunkter i egna intryck, erfarenheter och känslor”. Skillnaden gentemot den traditionella dagboken sägs huvudsakligen vara att nätdagboken skrivs ”för att bli läst, och för att kommunicera med andra”. Ett nytt drag sägs även vara lättillgängligheten: vem som helst kan läsa det som publiceras på nätet. Gustafsson refererar också undersökningar som visar att dagboken som genre karakteriseras av ”ögonblicket, närhet och engagemang, detaljer, bristande plan och fragmentarisering” (s. 184).

Karlsson (1999:44) anser utifrån sin undersökning av nätdagböcker på personliga hemsidor att traditionellt dagboksskrivande och nätdagboksskrivande bör ses som två skilda verksamheter vilka ”inte har mycket mer än namnet och vissa kulturella konnotationer gemensamt”. Det är framförallt för att nätdagböcker skrivs för att bli lästa som Karlsson menar att de tydligt skiljer sig från den traditionella dagboken. Gustafsson (2004:177f) påpekar dock att även om vi idag ser dagböcker som privata skrevs dessa före sekelskiftet 1800 ofta som offentliga dokument, för familjen eller efterföljande släktled. Dessutom finns enligt henne i

många utgivna dagböcker, både litterära och privata, ett direkt läsartilltal. Detta menar hon tyder på att skribenten har en tänkt läsare i åtanke, även om den inte skriver för någon den vet ska läsa dagboken. Hennes slutsats blir tvärtemot Karlssons att nätdagboken trots allt har tillräckligt många drag som förenar den med dagboken för att tillhöra dagboksgenren. Hon menar dock att man skulle kunna se nätdagboken som en undergenre till denna genre.

Att dagböcker före romantiken skrevs för att bli lästa gör att nätdagböcker på LunarStorm eller dagboksbloggar verkar ha mer gemensamt med dessa äldre dagböcker än dagens sådana. Man bör dock komma ihåg att publiceringen av privata tankar knappast bara hör Internet eller tiden före artonhundratalet till. Under 1900-talet publicerades många författares dagböcker i bokform, både under författarens levnad och postumt. Några exempel ur mängden är dagböcker skrivna av Anaïs Nin, Sylvia Plath och Virginia Woolf. Eller, för att ta ett mer nutida exempel, Lars Noréns dagbok vilken publicerades 2008. En del av alla de författare som skriver eller skrev dagbok har säkert varit medvetna om att texten förr eller senare ska komma att publiceras. Andra har kanske huvudsakligen skrivit för sin egen skull.

Hur förhåller sig då de analyserade dagboksbloggarna till de drag Gustafsson nämner som karakteristiska för dagboken? Utifrån analyserna kan det konstateras att alla de uppräknade egenskaperna stämmer väl in på de tre bloggarna. I själva verket tycks dessa, med sina många korta inlägg i olika ämnen, närmast utgöra sinnebilden för den fragmentarisering och brist på plan som sägs utmärka dagboken. Att bloggarna innehåller en dagsdaterad disposition och utgår från egna intryck, erfarenheter och känslor, samt präglas av jagform, ögonblicklighet, närhet och engagemang har också framgått av analysen.

En sak som däremot skiljer dagboksbloggarna från den traditionella dagboken är de många fotografierna. På två av bloggarna tar bilderna i de flesta inlägg upp betydligt större plats än själva texten. Därmed skulle dessa två bloggar nästan kunna liknas vid en helt annan sorts text (i vid bemärkelse), nämligen fotoalbumet. Samtidigt är många av de bilder som finns i inläggen inte tagna av författarna själva på saker i deras närhet utan hämtade på nätet för att illustrera ett visst tema i texten. På så sätt skiljer sig bloggarna även från fotoalbumet, där det sannolikt oftast är tvärtom: den eventuella texten förklarar bilden.

En annan olikhet gentemot den traditionella dagboken är att dagboksbloggen som vi sett kan innehålla både länkar, videofiler, musik och animationer. Dagboksbloggen utnyttjar helt enkelt det digitala mediets möjligheter, vilket tydligt skiljer den från den traditionella dagboken med dess text på papper. Man bör dock betänka att även traditionella dagböcker inte alltid är så anspråkslösa som man kanske kan föreställa sig. I själva verket innehåller dessa

ibland allt ifrån brev som dagboksskribenten har fått till färgglada teckningar eller använda biobiljetter.

Den mest påtagliga skillnaden gentemot den traditionella dagboken måste ändå sägas vara att inlägg i bloggen publiceras vartefter de skrivs. Detta ger läsare möjlighet att kommentera dagboken under tiden den blir till, vilket tydligt skiljer de undersökta bloggarna även från dagboken från tiden före romantiken och den nutida litterära dagboken publicerad i bokform. Att det finns gott om frågor och uppmaningar till läsaren på de analyserade bloggarna hänger sannolikt åtminstone delvis ihop med denna möjlighet att få läsarkommentarer, även om också den traditionella dagboken enligt Gustafsson ofta innehåller ett läsartilltal. Med tanke på hur bloggskribenterna tydligt vänder sig till en läsare kan dagboksbloggen också sägas innehålla drag av en annan textsort: det personliga brevet. Här rör det sig dock om ett offentligt brev som inte är riktat till en specifik person (i alla fall inte uttalat) utan vilket kan läsas av vem som helst.

Sammantaget kan det alltså konstateras att dagboksbloggen både till struktur, innehåll och stil på många sätt liknar den traditionella dagboken. Samtidigt finns det också tydliga skillnader mellan dessa två textsorter vad gäller innehåll och interpersonell funktion. Dagboksbloggen innehåller nämligen en hel del element som inte brukar finnas i traditionella dagböcker (många bilder samt länkar, videofiler, musik och animationer) och riktar sig dessutom tydligt till en läsare som läser dagboksanteckningarna vartefter de skrivs. Dessa olikheter anser jag vara så viktiga att dagboksbloggen inte, på det sätt Gustafsson (2004) menar ifråga om nätdagböcker på LunarStorm, ska ses som en del av dagboksgenren. Genom undersökningen har det dock också blivit uppenbart att dagboksbloggen har betydligt mer gemensamt med den traditionella dagboken än bara ”namnet och vissa kulturella konnotationer”, vilket Karlsson (1999:44) anser är fallet med nätdagböcker på personliga hemsidor.

4.1.2 Den personliga hemsidan

Förutom dagboken är den personliga hemsidan den textsort, eller kanske snarare det förpackningsformat, dagboksbloggen uppvisar mest uppenbara likheter med.²⁶

Bloggen utvecklades som vi såg i uppsatsens teoretiska inledning ursprungligen genom att internetanvändare på sina hemsidor publicerade listor med länkar till andra intressanta sidor på nätet. Enligt Herring m.fl. (2004) är bloggar besläktade med personliga hemsidor på så sätt

²⁶ Karlsson (2002b:66) menar att den personliga hemsidan snarast är att betrakta som ett förpackningsformat eftersom den oftast består av flera olika sidor tillhörande olika kategorier.

att de båda vanligen drivs av en enskild person och har ett innehåll som handlar om personen själv eller hans eller hennes intressen. Herring m.fl. menar att det visserligen finns skillnader i bloggans och hemsidans utformning, men att de båda ändå på ett övergripande plan fungerar på liknande sätt. De föreslår att bloggen kanske till och med ersätter hemsidan. Också Miller & Shepherd (2004) beskriver hemsidan som en föregångare till bloggen. De förklarar att den största skillnaden mellan dessa två är att hemsidan huvudsakligen uppfattas som statisk när bloggen istället ses som dynamisk.²⁷

En jämförelse med Karlssons (1999-2001, 2002b) undersökning av personliga hemsidor visar att de analyserade dagboksbloggarna mycket riktigt har många beröringspunkter med dessa. Karlssons (2001:5f) informanter sorterade hemsidornas delar i nio olika kategorier: *försidan* (vars enda funktion är att få besökaren att klicka sig vidare till förstasidan), *indexsidan* (där sidans innehåll presenteras), *egosidan* (innehållande en presentation av hemsidans innehavare), *länksidan* (innehållande intressanta länkar), *vännersidan* (där vänner listas och beskrivs, eventuellt med länkar till dessas hemsidor), *fotosidan* (innehållande fotoalbum med egna bilder och kommentarer), *innehållssidan* (en restkategori som t.ex. kan innehålla fakta om ett särskilt intresse), *dagboken* (som av Karlsson beskrivs som ”ett slags regelbundet skriven, personlig krönika” (s. 6)) och *gästboken* (hemsidans interaktiva del där besökare kan lämna namn, adress och kommentarer). Bloggformatet tycks till stor del ha kommit att inkorporera de flesta av dessa kategorier, samtidigt som det i och med detta också har skett vissa förändringar i hur de olika delarna manifesteras.

I dagboksbloggens inlägg kan man säga att alla de tre kategorierna *dagbok*, *fotosida* och *innehållssida* har tagit plats. Blogginläggen har därmed kommit att innehålla flera av de kategorier som på hemsidan skildes åt på olika delsidor. Att dagboksbloggens viktigaste del är själva dagboken, dvs. vardagsbetraktelserna utifrån bloggarens liv, gör förstås att denna del har fått en betydligt mer framträdande plats i dagboksbloggen än den hade på den personliga hemsidan. Skillnaden gentemot hemsidans fotosida är att bilderna på de undersökta bloggarna är insprängda i texten och istället för att vara tagna av författarna själva i många fall är hämtade på nätet. Dessutom är bilderna på de undersökta bloggarna betydligt oftare ämnade att illustrera eller samspela med texten än, som brukligt i ett fotoalbum, texten främst tänkt som en förklaring till bilderna. Innehållsdelen manifesteras delvis genom att inläggen förutom att innehålla allmänna dagbokskommentarer också kan diskutera sådant som författaren är

²⁷ Jfr. dock Karlsson (2002a:55) som menar att ”[d]et är frestande att beskriva den personliga hemsidan och verksamheterna kring den som extremt dynamiska”.

särskilt intresserad av. I bloggen ”Emma Svensson” finns t.ex. inlägg som huvudsakligen rör mode och klädinköp.

På samma sätt kan man säga att *vännersidan* på dagboksbloggen har smält samman med *länksidan*, och att dessa nu inte längre utgör separata sidor utan har krympt ihop till en lista med länkar till andra bloggar, det kan vara både vänners sådana och andra intressanta bloggar.²⁸

Gästboken kan sägas finnas kvar ganska oförändrad i dagboksbloggen, även om denna sida i bloggen har omvandlats till en kommentarfunktion där de enskilda inläggen snarare än hela sidan kommenteras av läsarna.

Indexsidan har på dagboksbloggen förvandlats till en lista med länkar till tidigare inlägg, manifesterad som ett arkiv och/eller en lista med inläggen kategoriserade efter ämne.

Hemsidans *egosida* är kanske den kategori som tycks finnas kvar i mest oförändrad form i många dagboksbloggar. Samtidigt såg vi att en av de undersökta bloggarna inte innehöll någon information alls om avsändaren (”Bigger-bloggen”) och att denna information på en annan av bloggarna var mycket sparsam (bloggen ”Emma Svensson”).

Försidan verkar vara den enda kategori som i dagboksbloggen helt har försvunnit. Istället för att först behöva klicka sig vidare från en sida som utgör någon form av ingång kastas man på bloggen rakt in i innehållet (dvs. blogginläggen).

Sammantaget verkar det alltså som om dagboksbloggen har betydligt fler beröringspunkter med den personliga hemsidan än bara sitt ursprung. I själva verket innehåller de undersökta bloggarna faktiskt till stor del samma saker som hemsidan, men i ett delvis annorlunda format. Det verkar därmed troligt att bloggen, såsom Herring m.fl. (2004) föreslår, till stor del har fått ersätta hemsidan. Vissa av de kategorier som återfanns på den personliga hemsidan har på dagboksbloggen fått ta större plats (framförallt *dagboken*), andra kategorier har tilldelats mindre utrymme (*vännersidan* och *indexsidan*), någon har försvunnit (*försidan*) medan åter andra finns kvar i ganska oförändrad form (*gästboken*, *länksidan* och *egosidan*) eller har blandats upp med andra kategorier (*fotosidan* och *innehållssidan*).

Att dagboksbloggen och den personliga hemsidan ska ses som delar av samma genre eller utgöra samma sorts förpackningsformat anser jag likheterna till trots dock inte vara en rimlig slutsats. Formmässigt finns det trots allt som vi just har sett en hel del olikheter mellan de två.

²⁸ Huruvida alla de bloggar vilka vid tiden för undersökningen är länkade från bloggarna ”Emma Svensson” och ”Bigger-bloggen” skrivs av vänner framstår inte som helt klart (även om det troligen är fallet, åtminstone för de flesta av dem). Vid ett senare besök på bloggarna (2010-12-15) har dock några av länkarna på bloggen ”Emma Svensson” bytts ut så att bloggen nu länkar till en känd modeblogg, vilket tydligt visar att det inte nödvändigtvis bara är vänners bloggar man länkar till.

Den allra största skillnaden är ändå innehållsmässig: en personlig hemsida måste inte innehålla en nätdagbokssida medan en dagboksblogg utan dagboksanteckningar måste betraktas som en självmotsägelse. I Karlssons (1999-2002) undersökning av 24 personliga hemsidor var det i själva verket bara två eller tre av dessa som innehöll dagbokssidor.²⁹

4.1.3 Övriga textsorter

Förutom dagboken räknar Gustafsson (2004:193) upp flera andra genrer som nätdagboken har lånat drag av: ”tidningskolumnen, den personliga krönikan, jagromanen, essän, debattinlägg, insändare i dagstidningar eller tidskrifter – liksom av chattandet, SMS-andet och e-postandet.”

De tre bloggar som analyserats i uppsatsen kan möjligen sägas ha vissa beröringspunkter med den personliga krönikan och jagromanen. Hur dessa textslag ska avgränsas ifrån varandra är dock långt ifrån självklart, och likheten med dagboken måste trots allt ses som betydligt påtagligare eftersom blogginläggen oftast är mycket korta och fragmentariska på ett sätt krönikor och jagromaner vanligen inte är. Att de undersökta bloggarna har lånat drag av det språk som används i chatt, SMS och e-post är däremot tydligt genom bruket av smajlisar och asterisker (*sur* som det står i ”Bigger-bloggen”). Antagligen gäller likheten också det faktum att meningarna ofta är korta och saknar ett utsatt subjekt i fundamentet.³⁰ I övrigt är det svårt att se tydliga likheter mellan de genrer Gustafsson nämner och dagboksbloggarna.

Däremot finns det andra textsorter som framförallt en av bloggarna uppvisar stora likheter med. På bloggen ”Emma Svensson” berättar författaren flera gånger om, och visar bilder på, saker hon har köpt eller vill köpa: skor, kläder och en ring. Dessutom finns ett inlägg med rubriken *Fredagens*, där man kan anta att ordet *outfit* är underförstått. Detta inlägg innehåller ingen text utan endast två likadana bilder av författarens påklädda kropp och bildtexten *tunika – H&M, väst – Zoul/MQ, tights – Bikbok, tygskor – H&M*. Genom bildtextens uppräknings av vilka klädkedjor kläderna på bilderna kommer ifrån finns en påtaglig överensstämmelse mellan detta blogginlägg och veckotidningarnas modereportage. Bland bloggans listade inläggsämnen finns dessutom kategorierna *Dagens outfit*, *Mode/Shopping* och *Skönhet-/Utseende*. Modebloggar, modereportage och andra veckotidningstexter verkar därmed vara textsorter som denna blogg har lånat många drag av.

²⁹ Karlsson (2002b:69) påpekar att en av de tre sidorna med dagböcker visserligen av hemsidnehavaren benämndes som en ”dagbok”, men att denna mest liknade en loggbok över arbetet med sidan.

³⁰ Vad som ska ses som påverkan från övrigt internetspråk och vad som ska ses som inflytande från talspråket är dock inte lätt att säga eftersom chattspråk och liknande i sig innehåller många talspråkliga drag.

I den sortens texter tycks gränsen mellan reklam och journalistik ofta nästan upplöst. Även i bloggen "Emma Svensson" framstår det som om författaren har tagit intryck av, och lånat formuleringar från, reklamtexter:

Gina Tricot har ryckt upp sig lite verkar det som och överraskat mig en del. Har inte varit något big fan, men det beror mest på kvaliteten. Och att alla går runt i samma kläder. Dock går det att matcha på otroligt många olika sätt beroende på stil. GT gör förövrigt att plänboken räcker otroligt mycket längre. // Slängde även med ett par svarta "ridbyxtights" från BikBok. De hade fått in en hel hög med tights som jag gärna hade sett i min garderob i höst.

Också uttrycket *Canon känns som ett självklart val* och ett par av uppmaningarna till läsaren (*Klicka här; Missa inte!*) kan tyckas inspirerade av formuleringar man ofta ser i reklam.

Även om de andra två bloggskribenterna inte på samma sätt uppehåller sig vid skönhet, kläder och mode finns också på dessa bloggar inlägg som främst handlar om konsumtion på ett sätt som delvis skulle kunna uppfattas som inspirerat av reklamens tilltal: *Varför har @radiolive se fått #NewTwitter och inte jag? :(#fusligt* (twitter-inlägg på "P-bloggen"); *donken* [dvs. McDonalds, min anm.] *in my heart forever* (ämnesbeteckning på ett av inläggen på "Bigger-bloggen"); *Nedan ser ni min favoritavdelning i mataffären. Jag brukar kalla den för festhyllan* (inlägg på "Bigger-bloggen" följt av en bild på olika sorters fetaost).

Bloggarnas inriktning på konsumtion och varumärken (bl.a. Gina Tricot, BikBok, Canon, Twitter och McDonalds) stämmer väl in på Faircloughs (1995:13) tankar om mottagaren av medieutbudet idag som någon som i första hand konstrueras som konsument. Fairclough anser att detta kan ses som en del av den normalisering och naturalisering av konsumtionskulturen som sker i samhället. Särskilt tydlig blir en sådan normaliseringsprocess i bloggen "Emma Svensson" med dess intresse för *outfits*, skönhet och utseende.

Samtidigt menar jag att det skulle vara att dra det för långt att påstå att de undersökta dagboksbloggarna tillhör reklamgenren. Rahm (2004:340) ser i sin undersökning av annonser annonsernas övergripande syfte, att påverka läsaren att göra någonting, som det som gör att texterna, trots stora olikheter dem emellan, tillhör samma genre. Bloggskribenterna i de undersökta dagboksbloggarna är dock antagligen inte medvetet ute efter att påverka läsaren att konsumera vissa varumärken, såsom t.ex. antagligen är fallet med en del professionella modebloggare.

4.2 Dagboksbloggen utifrån Millers, Swales och Ledins genrekriterier

Ska dagboksbloggen ses som en genre eller inte? På denna fråga finns knappast något självklart svar. I det följande kommer dagboksbloggens genrestatus att diskuteras utifrån de genomförda textanalyserna samt de olika definitioner av genre som föreslås av Miller, Swales och Ledin, vilka presenterades i uppsatsens inledande teoretiska del. Genomgången är uppdelad i två delar i vilka dagboksbloggens genretillhörighet diskuteras utifrån inre respektive yttre kriterier.

4.2.1 Inre kriterier – språkliga drag

Trots att genreforskare idag säger sig vilja se genre som någonting som huvudsakligen skapas i en social situation är det tydligt att de samtidigt har svårt att helt överge idén om textutformningen som åtminstone delvis genrekonstituerande. Denna motsättning ledde som vi såg i uppsatsens genreteoretiska bakgrund till en hel del motsägelser i den genomgångna litteraturen. Ett exempel är hur Rahm (2001, 2004) tar upp mönsterlikhet som ett kriterium på att en grupp texter tillhör samma genre, men även påpekar att texter inom en genre kan uppvisa stora skillnader sinsemellan. Ledin (1997, 1999) menar i sin tur att genrebundna texter har ett gemensamt övergripande textmönster, men också att enskilda texter inom samma genre kan variera avsevärt vad gäller textutformningen.

Att försöka använda sådana uttalanden för att genrebestämma texter framstår inte som särskilt enkelt. Samtidigt ser jag det som troligt att texter inom en genre oftast uppvisar någon form av likhet på det textuella planet, vilket gör att de flesta människor sannolikt utan större svårigheter kan klassificera många genrebundna texter även om de får möta dessa lösryckta ur sitt sammanhang. I det följande kommer därför dagboksbloggarnas genrestatus att undersökas utifrån vad som framstår som de viktigaste av de inre kriterier vilka nämnts i den genreteoretiska genomgången tidigare i uppsatsen. Det gäller det andra av Ledins (1996) fyra huvudpåståenden om genre: att genrer innefattar prototypföreställningar om textutformningen, samt Swales (1990) antagande att det inom en genre finns begränsningar i texternas innehåll, placering och form, vilket gör att genrebundna texter liknar varandra ifråga om struktur, stil, innehåll och tänkt publik.

Finns det då föreställningar om att en dagbokslogg ska ha en viss textutformning vilka de undersökta bloggskribenterna verkar anpassa sig efter i någon utsträckning? Svaret på den frågan är inte helt givet. Om man med detta menar att vissa textdrag ska följa på varandra i en

bestämd ordning, så som ofta är fallet i en argumenterande text eller en vetenskaplig artikel, måste det bli nej. Blogginläggen liknar i det avseendet snarare skönlitteraturen med dess friare form än de mer mönsterbundna av brukstexterna. Samtidigt bör man hålla i åtanke att även friare texter som kåserier eller essäer vanligen ses som genrebundna, trots att de på det hela taget verkar sakna fasta textmönster. I dessa är det snarare stilen och innehållet som ger texterna deras genretillhörighet. Man kan också fundera på hur bilder och andra icke-textuella medier ska tolkas utifrån påståendet att genrebundna texter ska ha en viss textutformning. Antingen verkar kriteriet inte riktigt relevant för materialet, eller så kan det kanske tolkas så att de undersökta bloggarna uppvisar en form av mönsterlikhet i och med att nästan alla inlägg (undantaget twitter-inläggen på "P-bloggen") innehåller bilder, vilka vanligen tar upp större plats än texten. Detta skulle kunna ses som ett tecken på att det finns en föreställning om hur blogginläggen ska vara utformade, nämligen att de ska innehålla minst lika mycket plats för bilder som för text. Att detta har blivit en vanlig modell för blogginlägg visar också många andra dagboksbloggar jag har stött på under arbetet med uppsatsen.

Om vi istället ser till begränsningar i dagboksbloggarnas innehåll och form tycks det rimligt att tolka det som att sådana existerar. För att en webbsida över huvud taget ska uppfattas som en blogg av läsarna krävs antagligen att den uppfyller det formmässiga kriteriet att det på denna publiceras daterade inlägg i omvänd kronologisk ordning. För att den dessutom ska räknas som en dagboksblogg kan man anta att den måste innehålla någon form av betraktelser utifrån författarens vardag. Om blogginläggens innehåll rör sig alltför långt bort från sådana vardagsbetraktelser uppfattar läsaren antagligen inte längre bloggen som en dagboksblogg utan som en blogg kretsande kring ett visst ämne (t.ex. mode, kändisar, politik eller nyheter). Gränserna mellan olika sorters bloggar måste dock delvis ses som flytande eftersom även de bloggar som huvudsakligen består av vardagsbetraktelser av naturliga skäl lätt kommer att innehålla mycket information om bloggarens specialintresse. I bloggen "Emma Svensson" fanns t.ex. ett par inlägg som huvudsakligen handlade om mode. Samtidigt innehöll bloggen också berättelser om bloggskribentens vardag, t.ex. att hon försöker sluta dricka cola och har ont i ryggen, ämnen som sannolikt inte ges samma utrymme i en mer typisk modeblogg.

Huruvida det också finns begränsningar i dagboksbloggarnas placering är svårare att svara på. Bloggarna återfinns ju inte i ett omgivande textuellt sammanhang såsom t.ex. en nyhetsartikel vanligen tar plats i en dags- eller kvällstidning. Kriteriet verkar helt enkelt inte riktigt relevant för textsorter som i likhet med dagboksbloggarna publiceras fristående på Internet.

Möjligen kan man se det som att det existerar en sådan begränsning i dagboksbloggarnas placering i och med att det är just på nätet och ingen annanstans bloggen förväntas påträffas.

Ifråga om gemensamma drag vad gäller struktur, stil och innehåll har vi utifrån textanalyserna kunnat konstatera att de tre undersökta bloggarna på många sätt liknar varandra, särskilt stil- och innehållsmässigt. Vad gäller strukturen är bloggarna uppbyggda på samma sätt med rubriker, daterade inlägg i omvänd kronologisk ordning, och möjlighet att kommentera dessa inlägg. Däremot innehåller inte alla tre bloggar information om författaren, sökfunktion, länkar till andra bloggar, listor med arkiv över tidigare inlägg eller listor med inlägg kategoriserade efter ämne. Stilmässigt är texterna på bloggarna mycket lika. De kan räknas som verbala, allmänna, konkreta och subjektiva, och språket är vardagligt och talspråkligt och innehåller också en hel del ungdomsspråkliga drag. Innehållsmässigt består inläggen genomgående av vardagsbetraktelser där de korta texterna oftast upptar mindre utrymme än de bilder som åtföljer dem.

Vilken som är den tänkta publiken för bloggarna är kanske inte helt givet. I analysdelen såg vi dock hur bloggen ”Emma Svensson” huvudsakligen verkade vända sig till jämnåriga vänner. Utifrån läsartilltalet, det ungdomliga och vardagliga språket, och de kommentarer som ”Bigger-bloggen” har fått kan man ana att detsamma gäller även för denna blogg. Att båda dessa bloggar innehåller uppmaningar till läsaren kan också ses som ett tecken på att det är vänner som är de tänkta läsarna eftersom uppmaningar normalt upplevs som alltför direkta i relation till människor man inte känner.³¹ För ”P-bloggen” är detta mindre tydligt. Då också denna blogg innehåller en hel del vardagliga och ungdomsspråkliga drag kan man dock misstänka att även denna blogg i alla fall huvudsakligen vänder sig till jämnåriga läsare. Att bloggskribenter ofta skriver för läsare de redan känner, och att man gärna bloggar för att sprida information om sig själv till släkt och vänner, visade också Gombert (2009) respektive Larsson & Stafström (2009) i uppsatser där bloggare har intervjuats.

Sammantaget anser jag att det utifrån de inre kriterier som här har gått igenom verkar finnas goda skäl att se dagboksbloggen som en genre. Det framstår visserligen som något oklart hur kriterierna om prototypiskt textutformning och begränsningar i texternas placering ska appliceras på de undersökta dagboksbloggarna, men dessa innehåller ändå så många gemensamma drag vad gäller struktur, innehåll, språklig stil och antagligen också tänkt publik

³¹ I reklam är dock sådana uppmaningar vanliga (*Se hit! Tag 3 betala för 2! Köp nu, betala sedan!*). En del av de uppmaningar som förekommer i bloggarna skulle kanske snarare, som vi såg i avsnittet ”Övriga textsorter” ovan, kunna tolkas som att författaren använder sig av reklamens språk än att dessa nödvändigtvis tyder på en viss grad av intimitet mellan författare och läsare.

att det utifrån inre kriterier förefaller rimligt att se dem som tillhörande en gemensam genre. Gränserna mellan olika sorters bloggar måste dock till viss del sägas vara flytande.

Samtidigt finns det förstås också personer som bloggar om sin vardag på andra, t.ex. mer litterära, sätt än vad som är fallet i de bloggar som har undersökts i uppsatsen. Sådana bloggar kan i vissa fall också tänkas ha en annan publik än huvudsakligen jämnåriga vänner. Därmed skiljer sig dessa bloggar delvis från de undersökta bloggarna på ett interpersonellt och textuellt plan, och det är kanske framförallt innehållet på bloggen som avgör om den kan räknas till dagboksbloggarna eller inte. De bloggar som har undersökts i uppsatsen tycks dock kunna ses som representativa för en ganska stor mängd av de svenska dagboksbloggarna idag, inte minst med tanke på att alla tre skribenterna är under trettio år gamla (två av dem närmare tjugo), medan dagboksbloggar av t.ex. äldre personer med större litterära ambitioner förefaller utgöra en förhållandevis liten del av bloggarna på Internet. Swales (1990:49) menade, som vi såg i den inledande genreteoretiska delen, att de texter som utgör en genre kan vara mer eller mindre prototypiska för denna genre. De bloggar som har analyserats i uppsatsen skulle med ett sådant synsätt kunna ses som mer prototypiska dagboksbloggar än t.ex. författaren Bodil Malmstens eller Svenska Akademiens ständige sekreterare Peter Englunds bloggar, även om också dessa personer skriver om sin vardag.

4.2.2 Yttre kriterier – social praktik

Om vi istället för att se genre som någonting som bestäms med hjälp av inre kriterier, genom drag synliga i texten, väljer att förstå genre som någonting som uppkommer i en social praktik, då mönster för hur vi ska uttrycka oss skapas genom återkommande kommunikativa processer, bör vi undersöka hur dagboksbloggarna fungerar i ett större socialt sammanhang. I det följande kommer dagboksbloggarnas genretillhörighet att diskuteras utifrån de yttre kriterier på genre som gått igenom i uppsatsens inledande genreteoretiska bakgrund och vilka föreslås av Miller (1984), Swales (1990) och Ledin (1996).

Som vi såg definierade Miller (1984:159) genrer som typifierade retoriska handlingar uppträdande i återkommande situationer och menade att det privilegerade genrekriteriet framför andra bör vara vilken handling genren används för att åstadkomma. På liknande sätt uppfattade Swales (1990:58) en genre som en grupp kommunikationsprocesser med en gemensam uppsättning mål. Också Ledins (1996:29) första påstående om genre liknar dessa båda forskares eftersom han menade att en genre ”kopplar texter till en återkommande social process där människor samhandlar genom texter”.

Hur dagboksbloggarna ska förstås utifrån sådana kriterier framstår dock inte som självklart. Vad menas egentligen med ett begrepp som ”typifierad retorisk handling” och hur ofta ska någonting ske för att kunna räknas som ”återkommande”? Definitionerna förefaller öppna för tolkning och genreforskaren därmed delvis fri att själv välja hur de ska appliceras på det undersökta materialet. Karlsson (2002a:57) har diskuterat svårigheterna med att dela in genrer efter Millers och Swales kriterier och hon konstaterar att det antagligen är betydligt enklare att abstrahera definitioner som de ovan ur kunskapen om redan kända genrer än att försöka leta efter nya genrer utifrån sådana abstrakta definitioner.

Ett tänkbart sätt att ändå försöka närma sig Millers, Swales och Ledins kriterier anser jag vara att undersöka vilka sammanhang bloggskribenterna befinner sig i. Som vi såg i uppsatsens inledande genreteoretiska del tolkade Gunnarsson (1989:10) Millers definition så att både syftet med språkhandlingen och relationen mellan sändare och mottagare i Millers förståelse av genre blir avgörande för hur språkliga konventioner utvecklas inom olika språkgemenskaper. Att försöka komma åt relationerna mellan bloggskribenterna och deras eventuella läsare tycks därmed vara ett möjligt konkret sätt att ta sig an de abstrakta definitionerna.

Utifrån det som går att utläsa på bloggarna verkar det som om både författaren bakom bloggen ”Emma Svensson” och författaren bakom ”Bigger-bloggen” ingår i ett större nätverk av dagboksbloggare. Dessa bloggar innehåller nämligen som vi tidigare sett länkar till andra liknande bloggar. De som har kommenterat inläggen på bloggen ”Emma Svensson” har dessutom nästan alltid uppgett egna bloggadresser. Man skulle därmed kunna tolka det som att författarna till dessa två bloggar befinner sig i någon form av dagboksblogg-gemenskap inom vilken man antagligen läser och kommenterar varandras blogginlägg. Författaren till ”P-bloggen” länkar inte på samma sätt till andra bloggar, men ingår kanske istället i ett nätverk av twittrare eftersom flera av hans inlägg består av twitter-inlägg och innehåller länkar till andra inlägg på Twitter. Det är troligt att författarnas sätt att skriva på sina bloggar påverkas av att de läser andra dagboksbloggar respektive twitter-inlägg. Att det finns gott om läsartilltal i inläggen på de undersökta bloggarna tyder också på att författarna upplever det som att de ingår i ett socialt sammanhang och gärna vill, eller kanske till och med förväntar sig att, få respons på det som skrivs.

Dagboksbloggandet verkar alltså kunna ses som ett socialt fenomen, som en del av en större social process av nätverkande snarare än någonting författaren bara gör för sin egen skull. Detta innebär sannolikt att mönster för hur man ska använda sig av mediet har möjlighet att utvecklas genom påverkan bloggare och twittrare emellan. På så sätt tycks dagboksbloggandet kunna tolkas som en återkommande social handling eller kommunikationsprocess

där människor samhandlar genom texter. Samtidigt är alla de som skriver dagboksbloggar långt ifrån en sammanhållen grupp. Man kan därför tänka sig att olika stilar och mönster för bloggandet utvecklas inom olika dagboksblogg-gemenskaper.

Att utifrån Millers och Swales genredefinitioner slå fast vilken handling respektive vilket kommunikativt mål dagboksbloggen används för att åstadkomma visar sig inte heller vara särskilt enkelt. Man kan fråga sig vem det är som ska avgöra vilket syftet med genren är. Ett sådant övergripande syfte borde nämligen kunna vara ett annat än skribentens eget motiv för att använda sig av genren. Exempelvis har uppsatser på grundkurser inom universitetet antagligen som övergripande mål att eleverna ska tillägna sig vissa kunskaper vad gäller det akademiska skrivandets metoder och formalia. Eleverna själva använder sig dock kanske snarare av genren som ett medel för att få godkänt på en kurs eller som en chans att få sätta sig in i ett ämne som verkar spännande.

Ifråga om dagboksloggarna förefaller det mycket svårt att avgöra vilket genrens inneboende mål är, eller vilken handling genren används för att åstadkomma, utan att ta hänsyn till vilka motiv användarna själva har med sitt handlande. Även om detta inte helt stämmer överens med de definitioner som ges av Miller och Swales har jag svårt att se hur det i det här fallet skulle vara möjligt att se andra övergripande syften med genren.³² Både bloggskrivandet och läsandet av andras bloggar är ju helt och hållet frivilliga handlingar vilka sker på fritiden, till skillnad från exemplet med uppsatsen där den som använder sig av genren i sina studier kan sägas vara utsatt för ett visst mått av tvång utifrån genom instanser som t.ex. lärare och CSN.

Vilka är då bloggläsarnas och bloggskribenternas mål med sina handlingar? Som vi såg i den teoretiska bakgrunden om varför man bloggar tidigare i uppsatsen är den främsta anledningen att läsa bloggar enligt Hans Kullins undersökning (2010) att man vill ”bli underhållen”. Detta mål samt chansen att ”få läsa ’vanliga människors’ åsikter” delades av mer än hälften av bloggläsarna. Vanliga motiv sades också vara att hålla kontakt med kompisar, att det är mer personligt än andra medier och att man vill hålla sig uppdaterad om de senaste trenderna.

Vad gäller bloggskribenternas syften med bloggandet framgick i genomgången av undersökningar där bloggare har intervjuats att dessa bloggade av åtminstone åtta olika anledningar: för att skapa eller hitta nya gemenskaper och vänner, dokumentera sitt liv, utveckla sin

³² Företagen som tillhandahåller de bloggtjänster som många bloggskribenter använder sig av för att skapa sina bloggar har naturligtvis andra motiv än bloggarna själva, sannolikt huvudsakligen att tjäna pengar på reklam på bloggarna. Jag bortser från detta övergripande mål med bloggandet från bloggföretagens sida i diskussionen.

identitet, sprida information till släkt och vänner, uttrycka sin personlighet, underhålla, få bekräftelse, och skriva av sig tankar och känslor. Ytterligare en orsak som inte nämns i någon undersökning, men vilken jag tycker mig kunna ana i de analyserade bloggarna, är en fascination och ett intresse för de möjligheter det relativt nya mediet ger. Det finns en lekfullhet i bloggarna, där man inte gärna nöjer sig med att skriva en text och publicera den utan helst vill göra någonting mer av sitt blogginlägg, om inte annat så leta upp en passande bild som får illustrera texten.

Av dessa motiv verkar visserligen den terapeutiska funktionen, bloggen som ett sätt att skriva av sig och få perspektiv på det egna livet, vara den som oftast nämns. Men samtidigt måste det förstås finnas en anledning till att skribenterna inte håller sina dagboksanteckningar för sig själva utan väljer att publicera dem på nätet. Rimligen borde därmed det kommunikativa syftet vara minst lika viktigt, även om bloggandet i många fall kanske bara syftar till att hålla kontakten med redan befintliga vänner. Karlsson (1999:45) menar i sin undersökning av nätdagböcker på personliga hemsidor att fenomenet "att skriva av sig" i dessa, till skillnad från i det traditionella individuella dagboksskrivandet, blir ett sätt att öppna sig och meddela sig med omvärlden. Att kommunikationen med läsaren spelar roll för de tre personer vars bloggar har undersökts i uppsatsen syns tydligt genom att inläggen på flera olika sätt innehåller ett direkt läsartilltal.

Att det nämns så många olika anledningar till att läsa och skriva bloggar gör att det knappast går att säga att det finns ett enda mål med textsorten vilket delas av alla blogg-användare. Inte heller verkar det rimligt att påstå att dagboksbloggandet som handling enbart går ut på att till exempel åstadkomma känslomässig avlastning. Swales (1990:47) påpekar dock att det inte är ovanligt att man finner genrer som inte bara har ett enda kommunikativt mål utan istället en hel grupp sådana.

Ett annat sätt att undersöka genretillhörighet utifrån social praktik är att ta reda på vilka begrepp de som använder sig av genren själva begagnar för att beskriva den (Swales 1990:54ff, Rahm 2001:76). Som vi såg i den teoretiska bakgrunden är ett av Ledins (1996:31ff) fyra påståenden om genre att en genre normalt är namngiven och därmed "språkligt och socialt kodifierad". Ledin anser också att en genreindelning syftar till att "rekonstruera de klassificeringar och konventioner som språkbrukarna själva tillämpar" och att ett naturligt första steg i en genreanalys blir att "inventera de beteckningar som är i omlopp och försöka rekonstruera språkbrukarnas klassifikationssystem".

På de blogginlägg som har analyserats i uppsatsen används inte ordet *dagboksblogg* alls. På bloggen "Emma Svensson" används ordet *blogg* för att beskriva en annan blogg som för-

fattaren har läst och över sökrutan står det ”sök på bloggen”.³³ På ”P-bloggen” står det att ”detta är en blogg”. På ”Bigger-bloggen” är ett av inläggen, vilket handlar om att författaren har fula kläder, taggat som *modeblogg* (antagligen ironiskt), i övrigt förekommer ingen genrebeteckning på denna blogg. I presentationen av bloggen ”Emma Svensson” på *Bloggportalen.se* förklarar författaren att hon skriver om ”Min vardag, min fritid och intressen, samt livet”.³⁴ Författaren till ”P-bloggen” presenterar bloggen som ”en blogg där jag skriver om min vardag, mina åsikter, nyheter och mer där till”.³⁵ På ”Bigger-bloggen” får man bara beskrivningen ”Snygg, sexig och singel”.³⁶ Bloggen är dock, i likhet med bloggen ”Emma Svensson”, kategoriserad i ämnet ”vardagsbetraktelser”.

En sökning i presentationerna på de närmare hundratusen bloggar som finns registrerade på *Bloggportalen.se* visar att begreppet *dagboksblogg* inte heller av andra skribenter används särskilt frekvent för att beskriva den egna bloggen. Ordet används bara av 41 personer när de beskriver sin blogg med egna ord, *fotoblogg* används däremot av 801 och *modeblogg* av 686 personer.³⁷ Detta trots att en betydligt större andel av bloggarna på *Bloggportalen.se* är kategoriserade i ämnet ”vardagsbetraktelser” än i ämnena ”mode och design” eller ”foto och konst”.³⁸ Begreppet *dagboksblogg* tycks dock vara vanligare än termerna *bloggdagbok* (som endast sju skribenter använder sig av) och *nättdagbok* (som används av sex personer). Vanligast för att beskriva bloggar med berättelser ur det egna privatlivet tycks dock benämningen *vardagsblogg* vara. Detta ord används av 230 skribenter.

Att begreppen *fotoblogg* och *modeblogg* används betydligt oftare än termerna *dagboksblogg* och *vardagsblogg* tillsammans skulle kunna tyda på att de förra bloggsorterna är mer etablerade som genrer och/eller har tydligare gränser gentemot andra bloggtyper än bloggar om det egna vardagslivet. Att så få använder sig av någon särskild genrebeteckning för bloggar som handlar om den egna vardagen, trots att en majoritet av alla bloggar är av detta slag, kan kanske också tolkas som att begreppet *blogg* för skribenterna ses som mer eller mindre synonymt med just skrivande om den egna vardagen. Två tredjedelar av alla svenska bloggar antas innehålla dagboksmaterial (Olle Findahl 2009:33). Detta gör troligen att många

³³ Formatet tillhandahålls dock i detta fall av en bloggtjänst, vilket innebär att orden sannolikt inte är valda av skribenten själv.

³⁴ <<http://bloggportalen.aftonbladet.se/BlogPortal/view/BlogDetails?id=100365>> [hämtad 2010-11-24]

³⁵ <<http://bloggportalen.aftonbladet.se/BlogPortal/view/BlogDetails?id=26596>> [hämtad 2010-11-24]

³⁶ <<http://bloggportalen.aftonbladet.se/BlogPortal/view/BlogDetails?id=93719>> [hämtad 2010-11-24]

³⁷ Sökningar på de nämnda orden i bloggskribenternas presentationer av sina bloggar (benämnda ”katalogpresentationerna”) på *Bloggportalen.se*: <<http://bloggportalen.aftonbladet.se/BlogPortal/view/Home>> [hämtad 2011-01-12]

³⁸ På *Bloggportalen.se* var drygt 38 000 av de över 98 000 bloggarna 2011-01-12 av bloggskribenterna själva kategoriserade i ämnet ”vardagsbetraktelser”, vilket gör detta till den överlägset största ämneskategorin: <<http://bloggportalen.aftonbladet.se/BlogPortal/view/Home>> [hämtad 2011-01-12]

människor huvudsakligen tänker på denna sorts webbsidor när de hör ordet *blogg*, trots att det i praktiken också finns många andra sorters bloggar. *Nationalencyklopedins* beskrivning av bloggen som en ”personlig och öppen dagbok eller logg på webben” är kanske också begriplig utifrån det faktum att majoriteten av bloggarna innehåller dagboksinslägg, även om detta långt ifrån gäller alla bloggar.³⁹

Slutligen kan något sägas om hur textsorten har förändrats genom åren. I Ledins (1996:32) avgränsning av genrebegreppet i fyra påståenden innebar det sista påståendet att en genre kan ses som en tradition vilken förändras över tid. En tänkbar utveckling är enligt honom bland annat att en grupp texter bryts ut från en genre och får en ny genrebeteckning, samtidigt som kvarvarande texter behåller den tidigare etablerade genrebeteckningen.

De flesta forskare verkar vara ense om att ursprunget till bloggen är hemsidor innehållande listor med länkar till andra intressanta sidor på nätet. Att bloggen har förändrats sedan dess är alltså uppenbart. Som framgick i det teoretiska avsnitt där bloggfenomenet behandlades ser utvecklingen ut att kunna beskrivas som att bloggen har gått från att vara en lista med länkar till andra sidor på nätet till att diskutera ämnen som nyheter, politik, journalistik och IT, för att sedan i allt större utsträckning innehålla unga kvinnors dagboksanteckningar och modebilder.

Kanske kan man se det som att genren *blogg*, bestående av hemsidor med listor med länkar, i takt med att de bloggtjänster utvecklades vilka gjorde att vem som helst kunde blogga med tiden kom att innehålla många olika sorters texter. Därigenom kom bloggen så småningom att bli en sorts förpackningsformat vilket kan innehålla många olika slags bloggar (t.ex. dagboksblogg, modeblogg, fotoblogg), bloggtyper vars ingående bloggar liknar varandra, men vilkas genrestatus inte är helt erkänd. Att en så stor del av bloggarna idag är av kategorin dagboksblogg har kanske sedan gjort att dessa i många människors medvetande mer eller mindre kommit att ses som liktydiga med det övergripande förpackningsformatet blogg.

Huruvida dagboksbloggen i sig har förändrats över tid är inte lika lätt att svara på. Det förefaller dock troligt att skribenter tar intryck av de populäraste bloggarna, vars författare då och då syns i media, och att modeinslag som de på bloggen ”Emma Svensson” har blivit vanligare även på dagboksbloggarna i samband med att modebloggar de senaste åren fått stort genomslag bland bloggläsarna. Dessutom bör dagboksbloggarna förstås ha förändrats i samband med att den teknik som tillhandahålls av bloggtjänsterna har utvecklats genom åren.

³⁹ *Nationalencyklopedin*, sökning på ”blogg”: <<http://www.ne.se>> [hämtad 2010-09-06]

Sammantaget menar jag att det utifrån de yttre kriterier jag här har gått igenom inte går att ge ett klart besked om huruvida dagboksbloggen ska betraktas som en egen genre eller inte. Bloggandet och bloggläsandet tycks visserligen kunna ses som en återkommande social process där människor samhandlar genom texter, men samtidigt kan de som använder sig av dagboksbloggar knappast ses som en sammanhållen grupp med ett gemensamt mål. Därmed är det tveksamt om dagboksbloggen uppfyller Millers och Swales genredefinitioner. Swales påpekar dock att genrer ofta har hela grupper av kommunikativa mål. Utifrån ett sådant perspektiv skulle dagboksbloggen kanske kunna ses som en genre även om de som använder sig av den har flera, eller delvis olika, syften med bloggandet och bloggläsandet. Att antalet anledningar till att använda sig av genren ändå tycks relativt begränsat skulle då kunna ses som ett argument för att dagboksbloggen trots allt kan sägas ha genrestatus.

Begreppen *dagbokslogg* eller *vardagslogg* tycks dock inte vara lika frekvent använda som termerna *fotoblogg* eller *modeblogg*, vilket antagligen tyder på att dagboksbloggen inte ses som en lika etablerad genre, och/eller att språkbrukarna ser begreppet blogg som mer eller mindre synonymt med dagbokslogg. Gränsdragningen gentemot fenomenet blogg i generell bemärkelse, ett fenomen vilket jag ser som ett förpackningsformat snarare än en genre, verkar nämligen i mångas medvetande flytande, antagligen för att de flesta bloggar är just vad jag i uppsatsen har kallat dagboksbloggar.

Slutsatsen blir att det knappast går att svara på frågan om huruvida dagboksbloggen ska räknas som en genre eller inte utifrån yttre kriterier. Svaret beror nämligen till stor del på hur man väljer att tolka Millers, Swales och Ledins ganska öppna och abstrakta genredefinitioner, och vilka av de föreslagna kriterierna man lyfter fram som de viktigaste.

5 Sammanfattning och avslutande reflektioner

I denna uppsats har dagboksbloggen som fenomen undersökts i förhållande till några nutida genreteorier. Med utgångspunkt i en teoretisk genomgång av olika definitioner av genre samt textanalyser av tre dagboksbloggar har jag dels analyserat vilka andra textsorter dagboksbloggen kan tänkas vara släkt med, och dels försökt utreda huruvida dagboksbloggen kan tolkas som en egen genre. I detta kapitel sammanfattas uppsatsen och några avslutande reflektioner görs. Dessutom redovisas några tankar om möjliga fortsatta forskningsområden med anknytning till uppsatsens ämne.

Textanalyserna av tre slumpvis utvalda dagboksbloggar visade att dessa på många sätt liknade varandra, både till yttre form och ifråga om ideationell, interpersonell och textuell funktion. En jämförelse med andra textsorter visade dessutom på likheter mellan de undersökta dagboksloggarna och bland annat fotoalbumet, det personliga brevet, chatt/SMS/e-post och reklam. Störst överensstämmelse fanns dock mellan dagboksloggarna och den traditionella dagboken respektive den personliga hemsidan. Att dagboksloggarna innehöll drag gemensamma med många andra slags texter kan ses som en bekräftelse av Faircloughs (1995) uppfattning att genrer idag sällan förekommer i ren form utan att det mediala utbudet präglas av en blandning av textsorter och diskurser. Också Ledin (1996, 1997) påpekar att texter ofta innehåller inslag av flera olika genrer och språkliga konventioner, och att begreppet genre kanske närmast ska betraktas som en idealtyp. De undersökta dagboksloggarna skiljer sig dock på så många viktiga punkter från de närliggande textsorterna att de knappast bör räknas till någon av dessa.

Dagboksbloggens genrestatus har i uppsatsen diskuterats utifrån de olika definitioner på genre som föreslås av Miller (1984), Swales (1990) och Ledin (1996). Det visar sig att forskare trots att de vanligen säger sig vilja fastställa texters genretillhörighet huvudsakligen utifrån social kontext ändå har svårt att helt bortse från språkliga kriterier i sina definitioner. Dessutom framkom i undersökningen att flera av de definitioner som ges på genre utifrån social praktik är förhållandevis abstrakta och öppna för tolkning. Att använda kriterierna för att fastställa genrestatus på ett material vars genretillhörighet är oklar verkar därmed svårt. Antagligen bör man redan på förhand ha en uppfattning om huruvida texterna ska ses som en genre eller inte för att definitionerna ska vara helt användbara, och då huvudsakligen som ett sätt att bekräfta texternas genrestatus. Den slutsats som i uppsatsen dras av undersökningen av dagboksbloggens eventuella genretillhörighet utifrån inre kriterier (språkliga drag) och yttre

sådana (social praktik) blir att dagboksbloggen verkar kunna betraktas som en genre utifrån inre kriterier men att det framstår som oklart om detta även gäller utifrån yttre kriterier.

En fråga som väckts och gång på gång gjort sig påmind under arbetets gång är om det egentligen är så meningsfullt att försöka definiera texters genretillhörighet utifrån ett antal på förhand uppställda kriterier på det sätt som görs i uppsatsen. Som språkbrukare behöver vi uppenbarligen olika begrepp för att kunna sortera texter i olika kategorier, men kanske är det enda rimliga sätt vi kan ta reda på hur vi gör sådana indelningar att undersöka vilka kriterier människor själva säger sig använda sig av när de kategoriserar texter. En sådan studie kan dock tänkas vara svår genomförbar eftersom en stor del av denna process antagligen sker omedvetet. Ledin & Selander (2003:110) förklarar att en av de slutsatser som drogs av sakprosaprojektet var ”att genrebegreppet inte har så stort förklaringsvärde när det gäller hur språk och text används, utan att det snarare är en situations- och verksamhetsanalys som frilägger villkoren för genrer och de texter som en genre tar sig uttryck i”. I uppsatsen har genrebegreppet visat sig problematiskt på flera sätt, och jag är beredd att i likhet med Ledin & Selander delvis ifrågasätta begreppets förklaringsvärde.

I detta arbete har det tyvärr inte funnits utrymme att närmare utreda hur bloggskribenterna själva tänker kring genre i förhållande till bloggar eller hur bloggläsare uppfattar olika bloggars likheter och olikheter. Med en mer djupgående analys inbegripande intervjuer eller enkäter skulle man tydligare än i denna uppsats kunna göra det som Ledin (1996:35) menar är genreanalysens yttersta syfte, nämligen att försöka frilägga språkbrukarnas perspektiv och spegla deras sociala och kommunikativa verklighet.

Ett intressant ämne som inte heller har getts något större utrymme i uppsatsen är hur texter, bilder och andra medier samspelar med varandra i bloggarna. Bloggen är tydligt multimodal och skulle kunna ses som ett semiotiskt rum vars icke-textuella och icke-linjära delar det återstår att studera närmare.

Ytterligare ett uppslag för vidare forskning är hur reklamens språk och tilltal sprider sig till andra genrer. Detta fanns det en del exempel på i de undersökta dagboksbloggarna, och det är troligt att en liknande utveckling kan skönjas även i andra textsorter. Fairclough (1995:10) talar om ”an intensified ’marketization’ of the media”, dvs. en ökad marknadsanpassning av medierna beroende på ett ökat kommersiellt tryck och konkurrens inom medieutbudet. Det verkar dock inte bara vara kommersiella medier och public service som i allt större utsträckning anammar reklamens tilltal. I bloggarna såg vi hur också vanliga privatpersoner använder sig av ett språk som, medvetet eller omedvetet, tycks inspirerat av reklamens.

Referenser

Primärmaterial

”Emma Svensson” blogg: <<http://linabckman.blogg.se/index.html>> [hämtad 2010-09-07]

”Emma Svensson”, presentation på *Bloggportalen.se*:

<<http://bloggportalen.aftonbladet.se/BlogPortal/view/BlogDetails?id=100365>> [hämtad 2010-11-24]

”P-bloggen” blogg: <<http://www.privatbloggen.se/>> [hämtad 2010-10-05]

”P-bloggen”, presentation på *Bloggportalen.se*:

<<http://bloggportalen.aftonbladet.se/BlogPortal/view/BlogDetails?id=26596>> [hämtad 2010-11-24]

”Bigger-bloggen” blogg: <<http://toobigtofitinhere.com/>> [hämtad 2010-10-06]

”Bigger-bloggen”, presentation på *Bloggportalen.se*:

<<http://bloggportalen.aftonbladet.se/BlogPortal/view/BlogDetails?id=93719>> [hämtad 2010-11-24]

Källor

Bloggportalen.se, portal för svenska bloggar: <<http://bloggportalen.aftonbladet.se/BlogPortal/view/Home>> [hämtad 2010-09-07 till 2011-01-12]

LIX-räknare (LIX=läsbarhetsindex): <<http://www.lix.se>> [hämtad 2010-09-07 till 2010-10-06]

PressText, pressarkiv, sökningar på ordet *blogg* utförda för år 2002-2009 i ”alla källor”:

<<http://www.presstext.se/>> [hämtad 2010-09-25]

Litteratur

Chandler, Daniel (1997): “An Introduction to Genre Theory”,

<http://www.aber.ac.uk/media/Documents/intgenre/chandler_genre_theory.pdf> [hämtad 2010-08-25]

Chiem, Jenny (2007): *Bloggning – om upplevelser kring publicering av personlig information för offentligheten*.

Kandidatuppsats, Blekinge: Blekinge Tekniska Högskola/Sektionen för Management (MAM),

<<http://www.bth.se/fou/cuppsats.nsf/6753b78eb2944e0ac1256608004f0535/affd50d48e211834c12572fd0056f124?OpenDocument>> [hämtad 2010-09-24]

Crystal, David (2006): *Language and the Internet*. 2. ed. Cambridge: Cambridge University Press.

Dahlgren, Jonathan & Engström, Caroline (2007): “*minblogg.nu*” – en kvalitativ studie om bloggande utifrån ett individperspektiv. C-uppsats, Göteborg: Göteborgs universitet/Institutionen för socialt arbete,

<<http://gupea.ub.gu.se/handle/2077/9423>> [hämtad 2010-09-24]

- Elm, Mikael (2007): *Drivkraften bakom bloggande – en studie av svenska bloggare*. C-uppsats, Umeå: Umeå universitet/Informatik, <<http://umu.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2:141976>> [hämtad 2010-09-24]
- Fairclough, Norman (1995): *Media discourse*. London: Edward Arnold.
- Findahl, Olle (2009): *Svenskarna och Internet 2009*. Rapport från World Internet Insitute, <http://www.iis.se/docs/Svenskarna_och_Internet_20091.pdf> [hämtad 2010-09-06]
- Gombert, Moritz (2009): *Blogging – a democratic movement of citizen involvement or a global mass attempt of communal self-absorption? A qualitative study of motivations for blogging*. D-uppsats, Göteborg: Göteborgs universitet/Institutionen för journalistik och masskommunikation, <<http://gupea.ub.gu.se/handle/2077/19566>> [hämtad 2010-09-24]
- Gunnarsson, Britt-Louise (1989): *Facktexter under 1900-talet 2 – metoder för textanalys på makro- och mikronivå*. Uppsala: FUMS rapport nr 145.
- Gustafsson, Anna (2004): ”Att skriva personlig på en offentligt arena – om nätdagböcker på en svensk webbcommunity, LunarStorm.” I *Mediekulturer: hybrider och förvandlingar*, red. Claes-Göran Holmberg & Jan Svensson, s. 172-197. Stockholm: Carlsson.
- Hellspong, Lennart & Ledin, Per (1997): *Vägar genom texten: handbok i brukstextanalys*. Lund: Studentlitteratur.
- Herring, Susan C. m.fl. (2004): ”Bridging the gap: a genre analysis of weblogs.” I *Proceedings of the 37th Hawaii International Conference on System Sciences 2004*, (ingen red.), s. 1-11. Tillgänglig via Computer Society Digital Library: <<http://www.computer.org/portal/web/csdl/doi/10.1109/HICSS.2004.1265271>> [hämtad 2010-08-31]
- Holmberg, Per & Karlsson, Anna-Malin (2006): *Grammatik med betydelse: en introduktion till funktionell grammatik*. Uppsala: Hallgren & Fallgren.
- Josephson, Olle (2004): *Ju: ifrågasatta självklarheter om svenskan, engelskan och alla andra språk i Sverige*. Stockholm: Norstedts ordbok.
- Karlsson, Anna-Malin (1999). *Svenska chattares hemsidor. 1, Bruket*. Stockholm: Institutionen för nordiska språk, Stockholms Universitet.
- Karlsson, Anna-Malin (2000). *Svenska chattares hemsidor. 2, Textbegrepp och genreuppfattningar*. Stockholm: Institutionen för nordiska språk, Stockholms Universitet.
- Karlsson, Anna-Malin (2001). *Svenska chattares hemsidor. 3, Texter och skrift: visuellt och språkligt*. Stockholm: Institutionen för nordiska språk, Stockholms Universitet.
- Karlsson, Anna-Malin (2002a): ”Genre, hypertext och etnografiskt perspektiv? Om begrepp som hjälp och hinder i utforskningen av nya textkulturer.” *Human IT*, 6:4, s. 49-70.
- Karlsson, Anna-Malin (2002b): *Skriftbruk i förändring: en semiotisk studie av den personliga hemsidan*. Diss. Stockholm: Stockholms Universitet.
- Kullin, Hans (2005): *BloggSverige 1*, <<http://www.kullin.net/wp-content/uploads/2010/04/bloggsverige.pdf>> [hämtad 2010-11-12]
- Kullin, Hans (2006): *BloggSverige 2*, <<http://www.kullin.net/wp-content/uploads/2010/04/bloggsverige2.pdf>> [hämtad 2010-09-25]

- Kullin, Hans (2010): *BloggSverige 5*. Sammanfattande presentation av resultatet av undersökningen på: <<http://www.slideshare.net/kullin/bloggsverige-5-3902351>> [hämtad 2010-09-25]
- Larsson, Agnes & Stafström, Sara (2009): *Bloggen – mitt rum i offentligheten. En kvalitativ studie om mekanismerna bakom den personliga bloggen*. C-uppsats, Göteborg: Göteborgs universitet/Institutionen för socialt arbete, <<http://gupea.ub.gu.se/handle/2077/20945>> [hämtad 2010-09-24]
- Ledin, Per (1996): *Genrebegreppet: en forskningsöversikt*. Rapporter från projektet Svensk sakprosa nr 2. Lund: Institutionen för nordiska språk, Lunds Universitet.
- Ledin, Per (1997): "Intextualitet, smärta och ett mångstämmigt Apotek." I *Till Barbro. Texter och tolkningar tillägnade Barbro Söderberg den 23 september 1997*, red. Roger Andersson & Patrik Åström, s. 63-86. Stockholm: Institutionen för nordiska språk, Stockholms Universitet.
- Ledin, Per (1999): *Texter och textslag: en teoretisk diskussion*. Rapporter från projektet Svensk sakprosa nr 27. Lund: Institutionen för nordiska språk, Lunds Universitet.
- Ledin, Per & Selander, Staffan (2003): "Institution, text och genre." I *Teoretiska perspektiv på sakprosa*, red. Boel Englund & Per Ledin, s. 91-122. Lund: Studentlitteratur.
- Melander, Björn & Josephson, Olle (2003): "Muntlighet och skriftlighet I sakprosatexter." I *Teoretiska perspektiv på sakprosa*, red. Boel Englund & Per Ledin, s. 239-272. Lund: Studentlitteratur.
- Miller, Carolyn R. & Shepherd, Dawn (2004): "Blogging as social action – a genre analysis of the weblog." I *Into the blogosphere: rhetoric, community, and culture of weblogs*, red. Laura Gurak m.fl. Tillgänglig på: <http://blog.lib.umn.edu/blogosphere/blogging_as_social_action_a_genre_analysis_of_the_weblog.html> [hämtad 2010-09-24]
- Miller, Carolyn R. (1984): "Genre as social action." *Quartely Journal of Speech*, 70, s. 151-167.
- Nardi, Bonnie A., Schiano, Diane J., Gumbrecht, Michelle & Swartz, Luke (2004): "Why we blog." *Communications of the ACM*, vol. 47, nr 12, s. 41-46.
- Nationalencyklopedin*, sökning på "blogg" (artikeln skriven av André Jansson) på: <<http://www.ne.se>> [hämtad 2010-09-06]
- Pihl, Katarina (2010): *Jag bloggar alltså är jag – bloggen som ett identitetsskapande verktyg*. Kandidatuppsats, Stockholm: Stockholms universitet/Sociologiska institutionen, <<http://su.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2:344696>> [hämtad 2010-09-24]
- Rahm, Henrik (2001): *Journalistikens anatomi: analyser av genrer och textmönster i fem strejkbevakningar i svensk dagspress 1879-1966*. Diss. Lundastudier i nordisk språkvetenskap A 58. Lund: Institutionen för nordiska språk, Lunds Universitet.
- Rahm, Henrik (2004): "Att märkas i mediabruset – hybridformer och genrer i reklamdiskurs." I *Mediekulturer: hybrider och förvandlingar*, red. Claes-Göran Holmberg & Jan Svensson, s. 316-344. Stockholm: Carlsson.
- Rettberg, Jill Walker (2008): *Blogging*. Cambridge: Polity Press.
- Stattin, Erik (2005): "Bloggar i nyhets- och opinionsbildningen." I *Bloggtider*, red. Lars Våge, Gunnar Nygren, & Erik Stattin, s. 49-81. Stockholm: Sellin & Partner.
- Sten, Pelle (2003): "Publiceringservice". *Expressen*, 2003-02-24. Hämtad via pressarkivet *PressText*: <<http://www.presstext.se/>> [hämtad 2010-11-18]

- Stone, Biz (2004): *Who let the blogs out? A hyperconnected peek at the world of weblogs*. New York: St. Martin's Griffin.
- Swales, John M. (1990): *Genre analysis: English in academic and research settings*. Cambridge: Cambridge Univ. Press.
- Svensson Blomst, Caroline (2007): *Kära blogg – unga tjejers identitetskapande med bloggen*. C-uppsats, Luleå: Luleå tekniska universitet/LTU Skellefteå/Fritid och Underhållning, <<http://epubl.ltu.se/1402-1773/2007/272/LTU-CUPP-07272-SE.pdf>> [hämtad 2010-09-24]
- Svensson, Jan (2005): "Att bedriva historisk textforskning – några teoretiska reflexioner." I *Studier i svensk språkhistoria 8*, red. Cecilia Falk & Lars-Olof Delsing, s. 61-72. Lundastudier i nordisk språkvetenskap A 63. Lund: Institutionen för nordiska språk, Lunds Universitet.
- Widoff, Andreas (2009): *Den variabla texten – en dialogisk analys av Wikipedia*. Magisteruppsats, Göteborg: Göteborgs universitet/Institutionen för svenska språket.
- Våge, Lars (2005): "Bloggvärlden från början." I *Bloggtider*, red. Lars Våge, Gunnar Nygren, & Erik Stattin, s. 9-48. Stockholm: Sellin & Partner.